

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za zaštitu ličnih/osobnih
podataka u Bosni i Hercegovini
Sarajevo

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Агенција за заштиту личних података
у Босни и Херцеговини
Сарајево

IZVJEŠTAJ

O ZAŠTITI LIČNIH PODATAKA

U BOSNI I HERCEGOVINI

ZA 2012.

Sarajevo, mart 2013.

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Вилсоново шеталиште број 10.,
Tel / Тел ++387 33 726 250 Faks- /Факс 726 251*

SADRŽAJ

I UVOD

II MEĐUNARODNI ASPEKTI ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

- 2.1. Zakon o obavještajno – sigurnosnoj agenciji..... 5
- 2.2. Zakon o slobodi pristupa informacijama 7

III SEKTORSKA LEGISLATIVA O ZAŠTITI LIČNIH PODATAKA

- 3.1. Zaštita ličnih podataka u zdravstvenom sektoru 10
- 3.2. Zaštita ličnih podataka u policijskom sektoru..... 12

IV RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA U BIH

- 4.1. Nadležnosti..... 14
- 4.2. Ovlaštenja 14
- 4.3. Nezavisnost Agencije..... 15
- 4.4. Inspekcijski nadzori 17
- 4.5. Prigovori..... 27
- 4.6. Postupci po službenoj dužnosti..... 35
- 4.7. Kažnjavanje – prekršajni nalog..... 39
- 4.8. Upravni sporovi..... 41
- 4.9. Mišljenja..... 43
- 4.10. Pravo nosioca podataka na informaciju o obradi ličnih podataka 48
- 4.11. Glavni registar 48
- 4.12. Informacioni sistem 50
- 4.13. Javnost rada i saradnja sa medijima 51
- 4.14. Međunarodna saradnja 52
- 4.15. Saradnja sa javnim organima 54
- 4.16. Normativni dio..... 55
- 4.17. Budžet – javne nabavke – administracija 55
- 4.18. Kadrovska pitanja..... 56
- 4.19. Kontrola rada Agencije od strane drugih institucija 57

V ZAKLJUČAK

I. UVOD

Zaštita ličnih podataka, u smislu zaštite privatnosti, jedno je od osnovnih ljudskih prava i neophodna je za pravilno funkcionisanje svakog demokratskog društva. Osnovni standardi zaštite privatnosti već su definisani u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima UN i Konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda Vijeća Evrope.

U Bosni i Hercegovini Ustav Bosne i Hercegovine garantuje zaštitu svih ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđenih Evropskom Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola, te samim tim i prava na privatni i porodični život, dom i prepisku. Ovdje je potrebno istaći značaj usklađenosti zakona u BiH sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima u pogledu obrade i zaštite ličnih podataka. To prije svega treba posmatrati u svjetlu presuda Evropskog suda za ljudska prava koji presuđuje u korist apelanata, iako su najviše sudske instance u BiH drugačije odlučile, pa i kada je to drugačije regulisano zakonima u Bosni i Hercegovini.

Od značaja je ovdje, radi podsjećanja, citirati član 8. EKLJP koji glasi:

**„1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.
2. Javna vlast se ne miješa u uživanje ovog prava, osim ako je takvo miješanje predviđeno zakonom i ako je to nužna mjera u demokratskom društvu, u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, ekonomske dobrobiti zemlje, sprječavanju nereda ili sprječavanju zločina, zaštite zdravlja i morala, ili zaštite prava i sloboda drugih.“**

U Bosni i Hercegovini postoje četiri krivična zakona i svaki od tih zakona propisuje krivično djelo „protuzakonite obrade ličnih podataka“. Ovo djelo čini službeno lice koje bez pristanka pojedinca, protivno uslovima propisanim zakonom, obrađuje lične podatke.

Takođe, u Bosni i Hercegovini osigurana je sudska zaštita ličnih podataka i kroz parnični postupak za naknadu nematerijalne štete po Zakonu o obligacionim odnosima.

Isto tako, jedan od osnovnih principa upravnog postupka „zaštita prava građana i zaštita javnog interesa“ garantuje zaštitu prava stranaka u postupku, pa i zakonitu obradu ličnih podataka.

Zakon o zaštiti ličnih podataka (u daljem tekstu Zakon), svim licima na teritoriji Bosne i Hercegovine osigurava poštovanje prava na privatnost u pogledu obrade ličnih podataka koji se na njih odnose. Zakonom su uspostavljeni osnovni principi obrade ličnih podataka kao što je pravo na obradu, cilj obrade, prenos podataka u inostranstvo, sigurnost podataka, kao i druga pitanja iz ove oblasti, kao i nezavisni nadzorni organ.

Svaka država ima legitimne zahtjeve prema svojim građanima, ali sa druge strane ima i obaveze prema istima. Jedna od obaveza je da osigura i pravo na privatnost u pogledu zaštite ličnih podataka. U današnjem trenutku izazov je veći, samim tim što je potreba za obradom podataka, pa i ličnih, svaki dan sve veća, a s druge strane, razvoj tehnoloških dostignuća i mogućnosti je gotovo neograničen.

Zakonodavni okvir u Bosni i Hercegovini, koji se odnosi na zaštitu ličnih podataka, obuhvata prije svega sljedeće propise:

- Ustav BiH, član II -Ljudska prava i osnovne slobode, tačka 3.- Katalog prava, alineja (f)
- Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku, (Stupio na snagu potpisivanjem Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, 14.12.1995.);

- Ustav FBiH, Odjeljak II. Ljudska prava i osnovne slobode, član 2. stav (1) alineja g) – Privatnost („Službene novine Federacije BiH“ broj:1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03,20/04, 33/04 i 71/05);
- Ustav RS, član 23. („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 31/02, 31/03, 98/03 i 115/05);
- Statut Brčko Distrikta BiH, član 13. stav (9), („Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj: 2/10);
- Konvencija za zaštitu lica s obzirom na automatsku obradu ličnih podataka (ETC 108), Izmjene i dopune Konvencije i Dodatni protokol uz Konvenciju („Službeni glasnik BiH –Međunarodni ugovori“, broj: 7/04);
- Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/06,76/11 i 89/11);
- Krivični zakon BiH, član 149. („Službeni glasnik BiH“, broj: 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 i 8/10);
- Krivični zakon Federacije BiH, član 193. („Službene novine FBiH,“ broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11);
- Krivični zakon RS, član 176. („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10 i 1/12);
- Krivični zakon Brčko Distrikta BiH, član 190. („Službeni glasnik BD BiH“, broj: 10/03, 45/04, 6/05, 21/10 i 52/11, Službena prečišćena verzija zakona objavljena u „Službenom glasniku BD BiH“ broj: 47/11);
- Zakon o obligacionim odnosima, član 154.(„Službeni list SFRJ“, broj:29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 -„Službeni list RBiH“ broj:2/92, 13/93 i 13/94 – „Službene novine FBiH“, broj: 29/03 i 42/11, „Službeni glasnik RS“, broj: 17/93, 3/96 i 74/11);
- Osim pobrojanih propisa, i drugi zakoni regulišu obradu i zaštitu ličnih podataka po određenim oblastima.

Od podzakonskih akata koji proizlaze iz Zakona najrelevantniji su:

- Pravilnik o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj: 52/09);
- Pravilnik o načinu čuvanja i posebnim mjerama tehničke zaštite ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj: 67/09).

II. MEĐUNARODNI ASPEKTI ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ratifikovala je Konvenciju za zaštitu lica s obzirom na automatsku obradu ličnih podataka, Izmjene i dopune, kao i Dodatni protokol uz Konvenciju u vezi sa nadzornim organom i prekograničnim protokom podataka.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu da uskladi svoje zakonodavstvo, koje se odnosi na zaštitu ličnih podataka, sa pravom Zajednice i drugim evropskim i međunarodnim zakonodavstvom o privatnosti. Ovim Sporazumom Bosna i Hercegovina se obavezala da će uspostaviti nezavisni nadzorni organ sa dovoljno finansijskih i ljudskih potencijala s ciljem provođenja nacionalnog zakonodavstva o zaštiti ličnih podataka.

Može se steći utisak da je ratifikacijom Konvencije kao i donošenjem Zakona, Bosna i Hercegovina formalno zadovoljila evropske standarde u tom smislu. Međutim, to predstavlja tek početak obimnog i zahtjevnog posla svih organa i institucija u Bosni i Hercegovini na stvarnoj implementaciji standarda i normi kako bi se osiguralo pravo na privatnost u pogledu obrade ličnih podataka.

Prema Izvještaju Evropske komisije o napretku u Bosni i Hercegovini, u 2011. postignut je izvjesni napredak u oblasti zaštite ličnih podataka. U Izvještaju se navodi:

„Međutim, zakoni i provedbeno zakonodavstvo u različitim sektorima se i dalje moraju uskladiti sa zahtjevima EU vezanim za zaštitu podataka. Pravila Vijeća ministara za učešće Agencije za zaštitu ličnih podataka u relevantnim zakonodavnim procesima nisu zadovoljavajući. Princip namjenske upotrebe i podzakonski propisi za zaštitu ličnih podataka u policiji i dalje nisu u potpunosti provedeni. Zakon o zaštiti ličnih podataka se ne primjenjuje na Obavještajno-sigurnosnu agenciju BiH. Sveukupno gledano, pripreme za zaštitu ličnih podataka su i dalje u ranom stadiju. Potrebno je osigurati nezavisnost Agencije za zaštitu ličnih podataka.“

U ovom dijelu, imajući u vidu značaj međunarodno preuzetih obaveza Bosne i Hercegovine, fokusiraćemo se još jednom na neusklađenost propisa u Bosni i Hercegovini u dvije oblasti.

2.1. Zakon o obavještajno – sigurnosnoj agenciji

Parlamentarna skupština BiH usvojila je zaključke koje je predložila Agencija u Izvještaju o zaštiti ličnih podataka za 2011. Između ostalog jedan od zaključaka je bio da:

„Obavezuje se Vijeće ministara Bosne i Hercegovine da pokrene postupak izmjena i dopuna Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji.“

Vezano za ovaj zaključak, dana 25.04.2012. Agencija je Inicijativu za izmjenu Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH dostavila Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Vijeću ministara BiH i Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, u kojoj je istaknuto da je potrebno izmijeniti navedeni zakon kako bi bile uklonjene odredbe kojima je OSA BiH izuzeta od Zakona o zaštiti ličnih podataka. Ukazano je na potrebu usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, predloženo da se iznađe najbolje rješenje, te kao adekvatna regulativa za isto posluži primjer jedne od zemalja članica EU.

Zajednička komisija za nadzor nad radom OSA BiH organizovala je sastanak 15.11.2012. kojem su prisustvovali predstavnici Zajedničke komisije, predstavnici Agencije i predstavnici OSA BiH. Tom prilikom su izneseni razlozi za potrebu izmjene Zakona o OSA BiH, počev od Direktive 95/46 EC Evropskog Vijeća i Evropskog Parlamenta do Izvještaja o napretku BiH u 2011. Evropske komisije SEK(2011)1206 od 12.10.2012. u kojem je kao nedostatak navedeno da se Zakon o zaštiti ličnih podataka ne primjenjuje na OSA BiH, te navedeni primjeri Republike Slovenije, SR Njemačke i Republike Hrvatske u kojima organi za zaštitu ličnih podataka imaju nadzor nad obavještajno – sigurnosnim sektorom. Nakon toga, u prostorijama Agencije održan je sastanak sa Direktorom OSA BiH.

S tim u vezi relevantna je **Direktiva 95/46 EC** koja ima za cilj da se svim licima osigura pravo na privatnost u pogledu obrade njegovih ličnih podataka. U članu 13. Iznimke i ograničenja propisano je da države mogu usvojiti zakonodavne mjere da bi ograničile djelokrug obaveza i prava iz članova 6(1), 10, 11(1), 12. i 21. onda kada takvo ograničenje predstavlja neophodnu meru za očuvanje:

- (a) **nacionalna sigurnost;**
- (b) odbrana
- (c) javna sigurnost;
- (d) sprječavanje, istraživanje, otkrivanje i krivično gonjenje krivičnih djela ili kršenja etike u profesijama u kojima je ta oblast uređena itd.

Imajući u vidu navedene članove, ograničenja su dozvoljena, u dijelu koji se odnosi na:

- 01. načela u vezi sa kvalitetom podataka – član 6(1);

Sarajevo-Capajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Вилсоново шеталиште број 10.,

Tel / Тел ++387 33 726 250 Faks- /Факс 726 251

02. obavještenje o slučajevima prikupljanja podataka od nosioca podataka – član 10;
03. informacije kada podaci nisu prikupljeni od nosioca podataka – član 11(1);
04. pravo nosioca podataka na pristup podacima- član 12;
05. objavljivanje podataka u Glavnom registru – član 21;

Ovo je inkorporirano upravo članom 2. Zakona o zaštiti ličnih podataka kojim je data mogućnost ograničenja u primjeni ovog Zakona, ali samo u svrsi i u obimu kako to propisuje Direktiva. Znači da, kada je u pitanju sigurnosni sektor, ove odredbe Direktive, nedvojbeno, mogu biti izuzete, ali samo u propisanim granicama, a ni u kom slučaju uopšte. Tako npr. informacije o zbirkama ličnih podataka ne treba objaviti u Glavnom registru, ali one treba da se dostave nadzornom tijelu i sl.

Bosna i Hercegovina može napraviti izuzetke od primjene Zakona o zaštiti ličnih podataka, kada je u pitanju OSA-a BiH, ali samo u skladu sa naprijed navedenim izuzecima, a ne u potpunosti. U važećem Zakonu o OSA BiH postoje odredbe, osim člana 81, koje radi specifičnosti nadležnosti OSA-e BiH na drugi način regulišu obradu ličnih podataka i one nisu načelno sporne za Agenciju, jer se i odnose na izuzetke iz Direktive. Međutim, u tom dijelu interesantan je član 91. koji prihvata primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH.

U poglavlju IX. „Upravljanje podacima“ član 81. glasi „Zakon o zaštiti ličnih podataka se ne primjenjuje na lične podatke koje obrađuje i prikuplja Agencija“. Ova norma je nedvojbeno u suprotnosti sa citiranim članom 13. Direktive, i kao takva ne postoji ni u jednom zakonu, kako Republike Hrvatske tako i drugih država.

Analizirajući zakone iz ove oblasti u susjednim zemljama (uključujući i Hrvatsku) evidentno je da sve imaju vanjski nadzor, prilično na isti način kao kod nas, i ovim našim prijedlogom se ne može promijeniti vanjski nadzor nad radom OSA BiH. Nadležnost Agencije i kod drugih kontrolora nikada ne podrazumijeva isključivanje nadležnosti drugih kontrola. U tom smislu relevantan je član 28. Direktive „Nadzorni organ“ a posebno stav 4. koji glasi:

„Svaki nadzorni organ razmotriće sve zahtjeve koje uloži bilo koje lice ili udruženje koje zastupa to lice, a koji se odnose na zaštitu njegovih prava i sloboda u pogledu obrade ličnih podataka. Lice o kome je riječ biće obavješteno o ishodu odlučivanja po svom pravnom zahtjevu.

Svaki nadzorni organ razmotriće posebno zahtjeve za provjeru zakonitosti obrade podataka koje podnese neko lice onda kada se primjenjuju odredbe nacionalnog zakonodavstva u skladu sa članom 13. ove Direktive. U svakom slučaju, to lice će biti obaviješteno o tome da je preduzeta kontrola.“

S tim u vezi, važno je istaknuti da izmjene i dopune zakona o OSA BiH, prije svega, treba da otklone nedostatak postojanja izuzetka od primjene nadležnosti Agencije za zaštitu ličnih podataka i stvore mogućnost da Agencija za zaštitu ličnih podataka može izvršiti redovnu kontrolu ili kontrolu po prigovoru nosioca podataka, u smislu da li je protivno odredbama Zakona OSA BiH došlo do obrade ličnih podataka nekog lica, a da pri tome ne ulazi u nadležnost OSA BiH.

Samim tim primjedbe da će izmjene Zakona na ovaj način dovesti do „promjene nadležnosti u vanjskom nadzoru Agencije, te bi se morale izmijeniti odredbe o nadležnostima Vijeća ministara, Zajedničke komisije za nadzor nad radom, nadležnosti generalnog direktora i nadležnosti glavnog inspektora Agencije“ nisu osnovane.

Inicijativom smo htjeli otkloniti neusklađenost Zakona o OSA BiH sa evropskim zakonodavstvom koje, prije svega, proizlazi iz člana 81, a za ostala rješenja da se izvrši analiza i

eventualno načine izmjene, i tom prilikom uputili na preuzimanje zakonskih rješenja neke od zemalja EU. Izmjene i dopune Zakona o OSA BiH nisu urađene.

2.2. Zakon o slobodi pristupa informacijama

Drugi zaključak Parlamentarne skupštine BiH glasio je: „Obavezuje se Vijeće ministara da pokrene postupak izmjena i dopuna Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH u cilju usaglašavanja sa 205. Konvencijom Vijeća Evrope.

Vijeće ministara je na 18. Sjednici održanoj 30.08.2012. razmotrilo Zaključak u vezi sa Izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama, te zadužilo Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Agenciju, Instituciju Ombudsmana Bosne i Hercegovine za realizaciju Zaključka. Ministarstvo pravde je u cilju realizacije istog formiralo Interresornu radnu grupu za izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, te pozvalo Agenciju da imenuje svog predstavnika kao člana Interresorne radne grupe.

Iako smo i u dosadašnjim Izvještajima obrađivali pravo na slobodu izražavanja koje podrazumijeva i pravo na pristup informacijama koje posjeduju javni organi, cijenimo potrebnim da se, podsjećanja radi, ponovo osvrnemo na ključne stvari u vezi sa tim.

Bosna i Hercegovina je ratifikovala dvije konvencije koje su od ključnog značaja za osiguranje dva osnovna ljudska prava zagaranтована svim međunarodnim dokumentima, a to su pravo na privatnost i pravo na slobodan pristup informacijama. Konvencija Vijeća Evrope za zaštitu lica s obzirom na automatsku obradu ličnih podataka (ETS br. 108) („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“ broj: 7/04), garantuje pravo na privatnost, pa time i zaštitu ličnih podataka svakog fizičkog lica. Cilj i svrha Konvencije 108. je da na teritoriji svake strane potpisnice osigura svakom licu, bez obzira na nacionalnost ili boravište, poštovanje njegovih prava i osnovnih sloboda, a osobito prava na privatnost u pogledu automatske obrade podataka koji se na njega odnose („zaštita podataka“). Konvencija Vijeća Evrope o pristupu službenim dokumentima (CETS br. 205) („Službenom glasniku BiH – Međunarodni ugovori“ broj: 10/11) ima za cilj da omogući svakome bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, da na zahtjev ima pristup zvaničnim dokumentima koji se nalaze kod javnih organa, što proizlazi iz člana 2. Konvencije. Prilikom donošenja Konvencije 205. u obzir je uzeta, između ostalog, naprijed pomenuta Konvencija 108. Ratifikacijom ove dvije Konvencije, stvorena je obaveza za Bosnu i Hercegovinu da odredbe istih implementira u unutrašnje zakonodavstvo i izgradi sistem zaštite ličnih podataka i slobodnog pristupa informacijama, što je i učinjeno donošenjem Zakona o zaštiti ličnih podataka i Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini.

Agencija je, inicirajući izmjene Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH, prije svega, željela da se izmijene one odredbe koje se direktno tiču zaštite ličnih podataka. Nadalje, cilj je bio se da se unaprijede određena rješenja odredbi koje se indirektno odnose i na zaštitu ličnih podataka i na sam rad Agencije.

S tim u vezi, logično je da neko pravo bude uopšteno regulisano jednim zakonom, pa je sve što se tiče prava na privatnost i obrade ličnih podataka uređeno Zakonom o zaštiti ličnih podataka, dok je Zakonom o slobodi pristupa informacijama uređena materija slobodnog pristupa informacijama.

Tako u sadašnjem Zakonu o slobodi pristupa informacijama postoje odredbe koje između ostalog propisuju:

- „c) omogućiti svakom fizičkom licu da zatraži izmjenu i daje komentar na svoje lične informacije pod kontrolom javnog organa“.
- „lična informacija je svaka informacija koja se odnosi na fizičko lice koje se može neposredno ili posredno identifikovati činjenicama, naročito uključujući: identifikacioni broj, fizički, mentalni, ekonomski, etnički, vjerski, kulturni ili socijalni identitet tog lica“.

Važeća odredba člana 11. stav (3) glasi: „Zahtjev za pristup ličnoj informaciji, mora, pored ispunjavanja uslova iz stava 2. biti sačinjen samo od strane fizičkog lica na koje se ista odnosi, ili od strane zakonskog zastupnika podnosioca zahtjeva ili od lica koje je podnositelj zahtjeva ovlastio u pisanoj formi za pristup informaciji. Ako je zahtjev sačinilo lice na koje se informacija odnosi, ovo lice će potpisati zahtjev i pokazati svoj zakonom utvrđen lični dokument sa fotografijom. Ako je zahtjev sačinio zakonski zastupnik podnosioca zahtjeva ili lice ovlašteno za pristup informaciji, to lice će potpisati zahtjev, pokazati svoj zakonom utvrđen lični dokument sa fotografijom, dokaz o zakonskom zastupanju ili punomoć, kao i kopiju zakonom utvrđenog ličnog dokumenta podnosioca zahtjeva“.

Takođe, u odjeljku IV. – Lične informacije, i sam član 17. Pravo na izmjene i/ili davanje komentara na lične informacije, u potpunosti se odnosi na zaštitu ličnih podataka.

Naprijed navedene odredbe nesporno regulišu materiju koja je već regulisana Zakonom, te je neprihvatljivo da to na isti ili sličan način bude regulisano drugim zakonom.

Nadalje, potrebno je, da bi se postigao cilj, propisati i institute proaktivnog pristupa javnih organa, kada javni organ neće ograničiti pristup informacijama koje se, na primjer, odnose na korištenje javnih sredstava, izuzev sredstava dodijeljenih za socijalna primanja, zdravstvenu zaštitu i zaštitu od nezaposlenosti; vršenje javne funkcije, što podrazumijeva i prihode, imovinu i sukob interesa javnih funkcionera i njihovih srodnika koji su obuhvaćeni zakonom kojim se uređuje sprječavanje sukoba interesa; zaposlenje u javnim organima. Za Agenciju je neprihvatljiva praksa krajnosti kojoj pristupaju javni organi u BiH, pa pozivajući se na zaštitu ličnih podataka ne daju informacije koje se odnose, primjera radi, na trošenje budžetskih sredstava ili, s druge strane, kada pozivajući se na transparentnost objavljuju lične podatke poput adrese stanovnja, JMB i sl.

Sadašnje rješenje nije usklađeno ni sa članom 8. Konvencije 205 koji glasi: „**1. Podnosilac čiji je zahtjev za brz pristup zvaničnom dokumentu odbijen, izričito ili prećutno, bilo djelimično ili u potpunosti, ima pravo na reviziju postupka pred sudom ili drugim nezavisnim i nepristrasnim organom u skladu sa zakonom. 2. Podnosilac zahtjeva uvijek ima pristup brzom i jeftinom reviziji postupka koji uključuje bilo ponovno razmatranje od nadležnog tijela ili reviziju postupka iz stava 1.**“

Postupak revizije podrazumijeva pravo žalbe na prvostepeno rješenje po zahtjevu za pristup informacijama ili pravo pokretanja upravnog spora. Zakon o upravnom postupku Bosne i Hercegovine je u članu 15. propisao pravo žalbe kao jedno od osnovnih principa upravnog postupka. Uvažavajući ovaj princip, neophodno je utvrditi drugostepeni organ za postupanje po žalbama u slučaju odbijanja zahtjeva za pristup informaciji ili propisati da žalba nije dopuštena, uz obavezu osiguranja zaštite prava i zakonitosti na drugi način, a to je pokretanje upravnog spora. Trenutno, pitanje pravne zaštite putem žalbe nije adekvatno riješeno. Zakon o slobodi pristupa informacijama propisuje dvostепенost postupka i pravo podnosioca zahtjeva za pristup informacijama na žalbu u slučaju odbijanja zahtjeva, ali nije propisao ko je taj drugostepeni organ koji je nadležan za rješavanje po žalbama. Zato je trenutna situacija u Bosni i Hercegovini po tom pitanju anarhična, pa je vrlo česta pojava da u nekim organima nije osigurana dvostепенost postupka jer se ne zna ko je drugostepeni organ, dok je u drugim organima

prvostepeni organ službenik za informisanje, a organ nadležan za rješavanje po žalbi je rukovodilac tog istog organa, pa se sve svodi na princip „Kadija te tuži, kadija ti sudi“. O problemima građana koji treba da konzumiraju ovo pravo možemo samo da pretpostavljamo. Sve ukazuje na njihova razmišljanja u stilu „kakva ljudska prava, to je priča za malu djecu“. Ovakvo razmišljanje podržavaju upravo ovakva sadašnja zakonska rješenja.

Iz navedenih razloga nameće se potreba za uspostavljanjem posebnog nezavisnog organa, koji bi bio drugostepeni organ u postupku rješavanja po žalbi zbog pristupa informacijama, kao i druge poslove koji su od značaja za afirmaciju prava na pristup informacijama koje su pod kontrolom javnih organa. Osim toga, složićemo se da ostvarivanje bilo kojeg prava putem suda, pa tako ni prava na slobodan pristup informacijama, sigurno nije brz i jeftin postupak. Slika nam je jasnija ukoliko uzmemo u obzir učestalost i obimnost upravnih postupaka pokrenutih podnošenjem zahtjeva za slobodan pristup informacijama, pa samim tim i broj nezadovoljnih lica čiji je zahtjev odbijen. S jedne strane, sudovi bi bili zatrpani tužbama čiji je predmet utuženje negativnog rješenja po zahtjevu za slobodan pristup informacijama, a s druge strane, lica bi bila izložena većim troškovima zbog plaćanja takse, stručne pravne pomoći i slično, odnosno odustajanje od traženja sudske zaštite jer se u očekivanju sudske odluke gubi smisao zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Upravo zbog toga, po ko zna koji put, ponavljamo da su opravdana negodovanja građana, medija kao i nevladinog sektora zbog činjenice da im sada nije osiguran brz i jeftin revizijski postupak. Naravno da je to posljedica upravo loših sadašnjih rješenja u Zakonu o slobodi pristupa informacijama. Dakle, sugerišemo da se donošenjem izmjena i dopuna Zakona o slobodi pristupa informacijama na adekvatan način implementira Konvencija 205.

Također, ukazujemo na nedostatak u pogledu nadležnosti i ovlaštenja za primjenu kaznenih odredbi. Trenutno, postoji zakon u kojem su propisane novčane kazne za činjenje prekršaja iz zakona, ali nije utvrđen nadležni organ koji bi mogao izricati novčane kazne za činjenje prekršaja utvrđenih zakonom i podnositi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Zbog navedenog, ovaj zakon predstavlja „bezubi zakon“. Ovakvim rješenjima obesmišljeno je jedno od osnovnih prava pravo na slobodu izražavanja, što je nedopustivo.

Konačno, član 22.a Zakona o slobodi pristupa informacijama utvrđuje novčane kazne za prekršaje propisane Zakonom. Tako, u stavu (1) propisuje novčanu kaznu za učinjeni prekršaj nadležnom javnom organu, što je apsolutno neprihvatljivo i nezakonito ukoliko se uzmu u obzir odredbe Zakona o prekršajima i Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine. Naime, član 16. Zakona o prekršajima propisuje da će se, ukoliko nije drugačije propisano, odredbe Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine koje regulišu „Odgovornost pravnih lica“ *mutatis mutandis* primjenjivati na prekršaje. U članu 122. Krivičnog zakona propisana je odgovornost pravne osobe, izuzimajući Bosnu i Hercegovinu, Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku, Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općinu i mjesnu zajednicu, za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe. Dakle, jasno je da javni organ ne može biti odgovoran za činjenje prekršaja, ali to svakako može biti odgovorno lice u javnom organu, kao i službenik za informisanje. Uzimajući u obzir navedeno, neophodno je izmijeniti član 22.a Zakona o slobodi pristupa informacijama, kako bi se isti uskladio sa pomenutim zakonskim propisima, te otklonile nezakonitosti nastale važećim odredbama. Nesporna je potreba za kaznenim odredbama koje će osigurati efikasnost Zakona. O trenutnom stanju govori i činjenica da u proteklom periodu nije izrečena nijedna kazna. Da stvar bude gora, ona ne može ni biti izrečena jer ne postoji nadležni i odgovorni organ.

III. SEKTORSKA LEGISLATIVA O ZAŠTITI LIČNIH PODATAKA

U ovom dijelu, vodeći računa da se ne ponavljamo, govorićemo o zaštiti ličnih podataka u zdravstvenom sektoru, te zbog određenih specifičnosti, u policijskom sektoru.

3.1. Zaštita ličnih podataka u zdravstvenom sektoru

„Sve što saznam prilikom vršenja moje profesije ili svakodnevnog poslovanja sa ljudima, a što ne treba širiti dalje, čuvaću kao tajnu i nikada neću otkriti.“

Iz Hipokratove zakletve

Hipokratova zakletva iako potiče iz 4. vijeka predstavlja osnov za uvođenje prava na privatnost pacijenata kao i obavezu čuvanja profesionalne tajne od strane ljekara i do danas nije prevaziđena nijednim aktom. Štaviše, svi dokumenti počev od EKLJP pa do drugih izvora prava, samo su nastojanja kako pronaći pravi način za provođenje ovog načela u praksi.

Zašto je važno pravo na poštovanje privatnosti pacijenta i obaveza čuvanja profesionalne tajne? Poštovanje privatnosti pojedinaca ima poseban značaj, prije svega, zbog odnosa pacijent – ljekar. Da bi se pacijent obratio ljekaru i sa njim podijelio informacije koje se tiču njegovog zdravstvenog stanja, potrebno je da bude uvjeren da će te informacije ljekar čuvati kao profesionalnu tajnu i da neće biti upotrijebljeni ni u jednu drugu svrhu osim u koju su prikupljeni, tj. za liječenje. Sama mogućnost da okolina u kojoj živi pacijent dođe do informacija koje je on saopćio ljekaru odvratit će ga od namjere da se obrati stručnom licu. To nepovjerenje može imati za posljedicu zapuštanje bolesti kod pojedinca i nemogućnost kasnijeg izlječenja, a kada su u pitanju prenosive bolesti dovodi do širenja bolesti na druga lica čime je bitno ugrožen i javni interes da se spriječi širenje bolesti. Povjerenje u odnosu ljekar-pacijent je nužno kako bi ljekar od pacijenta pribavio sve informacije, te na taj način dobio cjelokupnu sliku bolesti što je preduslov za postavljanje pravilne dijagnoze, te odgovarajućeg tretmana u cilju izlječenja. Čuvanje profesionalne tajne i pravo na privatnost pacijenta je preduslov za zdravstvenu zaštitu u jednom društvu.

U kontekstu poštovanja prava na privatnost od značaja je istaći i odluku Evropskog suda za ljudska prava u slučaju *Z. vs Finland* iz 1997. u kojoj je istaknuto da je zaštita medicinskih podataka od suštinskog značaja za ostvarenje prava na privatnost, te da bi se bez takve zaštite oni kojima je potrebna medicinska pomoć uzdržavali od davanja informacija lične i intimne prirode, čak iako su takve informacije neophodne, da bi im se ukazao medicinski tretman, čime ugrožavaju sopstveno zdravlje, a u slučaju prenosivih bolesti ugrožavaju zdravlje cijele zajednice. U odluci je navedeno i da je poštovanje privatnosti od posebnog značaja kada su u pitanju podaci o osobama oboljelim od HIV-a, a s obzirom na to da otkrivanje tih podataka može imati dramatičan uticaj na privatni život tih lica, kao i na njihov socijalni i radnopravni status, izlaganje tih osoba poruzi i vrijeđanju.

Međutim nije dovoljno da država samo propiše obavezu uzdržavanja od povrede prava na privatnost, već je neophodno da preduzme odgovarajuće mjere u cilju sprječavanja povrede tog prava. Evropski sud za ljudska prava je u predmetnom slučaju zauzeo stav da član 8. Direktive 95/46 Evropskog Parlamenta i Vijeća Evropske Unije o zaštiti pojedinaca, koja se odnosi na obradu ličnih podataka i slobodan prenos tih podataka, ne obavezuje državu samo na uzdržavanje od miješanja u privatni život pojedinca, već podrazumijeva obavezu države da u cilju poštovanja prava na privatnost preduzme odgovarajuće mjere u cilju osiguranja prava na privatnost, čak i u sferi odnosa fizičkih lica međusobno.

Naime, radilo se o krivičnom postupku koji je vođen protiv supruga gospođe Z. koji je bio optužen za silovanje, ali s obzirom na činjenicu da su žrtve silovanja bile zaražene HIV-om, bilo je potrebno dokazati kako je on znao prije nego što je počinio ta krivična djela da je zaražen virusom HIV-a i tada su se ta djela mogla okvalifikovati kao pokušaj ubistva. Budući da je Z. bila HIV pozitivna, a nakon što je uhapšen utvrđeno je i kako je njen suprug HIV pozitivan, postavilo se pitanje da li je on mogao pretpostavljati da je kroz svo to vrijeme bio nosilac virusa. Kako bi utvrdili tu činjenicu, sud je zatražio zdravstveni karton gospođe Z. i time su postali dostupni podaci ne samo o njenoj bolesti koje je sadržavao zdravstveni karton, već i ostale analize i krvne pretrage koje je radila, ranije bolesti, njeno psihičko stanje i jedan pogled na kvalitet njena života, a sve te činjenice nisu bile usko vezane sa postupkom. Viši sud je svoju presudu po žalbi objavio novinarima, i to na način da su pokrivena imena oštećenica, ali ne i Z., kao okrivljenikove supruge. Evropski sud za ljudska prava nije smatrao neopravdanim uvid u zdravstveni karton podnositeljice apelacije, budući da su se u njemu nalazile činjenice koje su bile od značaja za krivični postupak, koji se vodio pred sudom, ali nisu smjeli svi dobijeni podaci biti uključeni u sudski spis, već samo oni koji su se ticali slučaja, a tebalo je staviti napomenu kako su dobijeni i drugi podaci i onemogućiti pristup javnosti svim podacima koji nisu usko relevantni za slučaj.

Evropska Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda ne sadrži posebni dio koji je posvećen zaštiti ličnih podataka. Prema praksi evropskog suda za ljudska prava, zaštita prava na privatni život, a u okviru njega i zaštita ličnih podataka, sadržana je u članu 8. Konvencije.

Direktiva 95/46 EC Evropskog Vijeća i Evropskog Parlamenta o zaštiti lica s obzirom na automatsku obradu ličnih podataka i o slobodnom prenosu tih podataka predstavlja najvažniji propis u evropskom pravu u oblasti zaštite ličnih podataka i kao sredstvo harmonizacije obavezuje sve države Unije u pogledu ciljeva koje treba postići. Zapravo, ista je donesena s dvostrukim ciljem: prvi, da bi se zaštitila fizička lica od neovlaštenog izlaganja javnosti njihovih ličnih podataka, a drugi, da bi se omogućila razmjena i nesmetan tok tih podataka kada je to potrebno u skladu sa uslovima koji za to moraju biti ispunjeni.

Što se tiče uslova pod kojima se zdravstveni podaci pojedinaca mogu obrađivati, ovim propisom je to detaljno utvrđeno na način da je u članu 8. propisana generalna zabrana obrade podataka koji se odnose na zdravstvene podatke pojedinaca iz razloga posebne osjetljivosti tih podataka. Zdravstveni podaci kao i podaci o krivičnim presudama, seksualnom životu, članstvu u političkim partijama i članstvu u sindikatu predstavljaju posebne kategorije podataka i samim tim zaslužuju i poseban tretman u smislu predhodno navedene odredbe.

Prema uslovima iz Direktive zabranjena je obrada medicinskih podataka bez saglasnosti lica na koje se ti podaci odnose, osim u slučajevima: kada je to propisano zakonom, ukoliko je to potrebno za izvršavanje prava i obaveza iz oblasti radnog prava u mjeri kako je to propisano nacionalnim pravom zemlje, kada je to u javnom interesu, kada je to potrebno za zaštitu životnih interesa nosioca podataka, a kada isti nije u mogućnosti da da svoj pristanak, kada je nosilac podataka te podatke učinio javnima ili je to potrebno za izvršavanje ili odbranu od pravnih zahtjeva, kada se vrši za izvršavanje zakonitih aktivnosti ustanova ili udruženja političkog, religijskog ili filozofskog cilja, a odnosi se na članove tih ustanova ili udruženja pod uslovom da neće biti otkriveni trećoj strani bez njihovog pristanka, u cilju preventivne medicine, medicinske dijagnostike, pod uslovom da te podatke obrađuje stručno lice koje je u obavezi čuvanja profesionalne tajne.

Kada su u pitanju ostali propisi, koji se odnose na zaštitu ličnih podataka u zdravstvenom sektoru od strane evropskih institucija donesene su dvije Preporuke i to:

Preporuka broj P(97)5 o zaštiti medicinskih podataka i Preporuka broj P(81)1 o regulisanju automatskih baza (banaka) podataka za medicinske podatke. Ne ulazeći u detaljnu analizu

sadržaja ovih propisa za potrebe ovog izlaganja važno je istaći da isti propisi u cilju zaštite privatnosti pacijenta promovišu osnovne principe zakonite obrade podataka, odnosno, zakonitost i pravičnost, princip svrhe i vremensko ograničenje čuvanja ovih podataka. U odnosu na karakter ove vrste pravnih propisa svaka zemlja u svom nacionalnom zakonodavstvu treba da donese propise kojima će detaljnije urediti obradu medicinskih podataka.

Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda je sastavni dio Ustava BiH. Što se tiče Direktive ista je u najvećoj mogućoj mjeri prenesena u Zakon o zaštiti ličnih podataka u našoj zemlji.

Propis koji reguliše obradu medicinskih podataka, osim Zakona o zaštiti ličnih podataka koji u članu 9. sadrži odredbu 8. prenesenu iz Direktive 95/46 EC, na nivou Bosne i Hercegovine ne postoji.

Aktivnosti Agencije u zdravstvenom sektoru vidjeti u tački 4.4.1.

3.2. Zaštita ličnih podataka u policijskom sektoru

Zaštita ličnih podataka u policijskom sektoru za Agenciju je od početka od posebnog interesovanja s obzirom na obim i osjetljivost ličnih podataka koje obrađuju policijski organi. S tim u vezi, Agencija je u proteklom periodu na razne načine dala i najveću podršku policijskim organima.

Podsjećanja radi, prve inspeksijske nadzore Agencija je izvršila u policijskom sektoru. U toku 2009. izvršeno je 16 redovnih inspeksijskih nadzora uključujući i Ministarstvo sigurnosti, koje, iako nije policijsko tijelo, ima nadležnosti koje direktno utiču na rad policijskih tijela na nivou BiH i naloženo izvršavanje određenih upravnih mjera. Naredne, 2010. izvršeni su revizijski inspeksijski nadzori u policijskom sektoru u cilju provjere da li su izvršene naložene upravne mjere. Što se tiče izvršenja naloženih upravnih mjera opća ocjena je da mjere administrativnog karaktera koje su donijela skoro sva policijska tijela, ipak, ne odražavaju suštinu ispunjenja naloga Agencije.

Nadalje, u proteklom periodu Agencija je učestvovala u obukama službenika policijskih tijela tako što je u okviru *Twining light* projekta sa ekspertima iz oblasti zaštite ličnih podataka iz SR Njemačke organizovala predavanja u sjedištu MUP-a RS-a, policije BD BiH, SIPA-e i da su na istima učestvovali predstavnici iz drugih policijskih tijela u BiH. Kada uzmemo u obzir i nekoliko drugih obuka, ukupni rezultat je da je Agencija učestvovala kao predavač na ukupno 8 obuka policijskih službenika do sada. Također, u cilju praćenja izvršenja naloženih upravnih mjera održano je 16 sastanaka sa predstavnicima policijskog sektora i na desetine pojedinačnih sastanaka u cilju pružanja pomoći pri izvršenju obaveza koje proizlaze iz Zakona o zaštiti ličnih podataka.

Provedeno je 9 postupaka po prigovorima nosilaca ličnih podataka protiv različitih policijskih tijela u BiH i 3 postupka po službenoj dužnosti. Suština odluka Agencije odnosila se na otklanjanje posljedica u postupanju policijskih tijela suprotno važećim propisima iz oblasti zaštite ličnih podataka. Primjera radi, radi se o nebrisanju krivične osude iz kaznene evidencije, obradi podataka o brisanoj osudi, pristupu ličnim podacima u svrhu policijske istrage bez valjanog pravnog osnova, obradi neažuriranih ličnih podataka koja je imala za posljedicu neizdavanje putne isprave do zahtijevanja u konkursnim procedurama dostavljanje uvjerenja o nekažnjavanju i kopije lične karte. Izdata su 3 prekršajna naloga, i to dva ministrima i jedno zaposlenom licu kod policijskog tijela.

Ističemo, da smo u 2010. inicirali Izmjene Zakona o policijskim službenicima na entitetskom i kantonalnim nivoima i istima dostavili Prijedlog amandmana na Zakon o policijskim

službenicima u cilju njegovog usaglašavanja sa Preporukom Vijeća Evrope R(87) 15 Komiteta ministara zemljama članicama koja reguliše upotrebu policijskih podataka u policijskom sektoru.

U kontekstu navedenog ističemo da sve policijske agencije u BiH još uvijek nisu izvršile sve naložene upravne mjere. Ministarstvo sigurnosti BiH nije prekinulo obradu ličnih podataka – otisaka prstiju u evidenciji AFIS.

Ministarstvo sigurnosti BiH, nije utvrdilo prijedlog Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o policijskim službenicima u vezi sa evidencijom o otiscima prstiju i podzakonskim aktom kojim će se regulisati način obrade ličnih podataka u policijskim evidencijama, iako su Granična policija BiH i Državna agencija za istrage i zaštitu uputile inicijativu za isto. Kantonalni MUP-ovi nisu utvrdili prijedlog Zakona o dopuni Zakona o policijskim službenicima u vezi sa primjenom Preporuke Vijeća Evrope broj: R(87) 15 koja reguliše upotrebu ličnih podataka u policijske svrhe. Državna agencija za istrage i zaštitu, Granična policija BiH i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH nisu prijavile policijske evidencije, MUP RS i MUP Kantona 10 Livno, nisu prijavili evidencije o zbirkama ličnih podataka koje vode zbog čega nisu registrovani u Glavnom registru Agencije.

Bosna i Hercegovina je ratifikovala Konvenciju o policijskoj saradnji za Jugoistočnu Evropu („Službeni glasnik BiH“ broj: 4/07). Pored Bosne i Hercegovine, Konvenciju su ratifikovale Albanija, Makedonija, Moldavija, Rumunija, Srbija i Crna Gora. Konvencija u članu 31. specificuje uslove potrebne za razmjenu podataka i informacija između zemalja članica Konvencije. Dakle, u okviru Konvencije nije moguća razmjena informacija koja uključuje lične podatke bez prethodnog ispunjavanja odredbi iz člana 31. Konvencije. Odlukom Vijeća Konvencije osnovana je *ad hoc* radna grupa za zaštitu podataka za koju je imenovan predstavnik Agencije. Zadaci radne grupe su izvršavanje zajedničkih procjena i nadgledanje poštovanja odredbi Konvencije. Dakle, sve zemlje članice Konvencije putem svog predstavnika, procjenjivaće stanje i napredak drugih članica u pogledu zaštite podataka u policijskom sektoru. Tek nakon pozitivnih ocjena, može se vršiti razmjena informacija koje uključuju lične podatke, sa nekom od zemalja potpisnica.

Na osnovu pisanog zatjeva Ministarstva sigurnosti BiH Sekretarijatu Konvencije o policijskoj saradnji zemalja Jugoistočne Evrope, Evaluacioni tim Sekretarijata je proveo probnu evaluaciju od 17. – 20.04.2012.

Cilj ove probne predevaluacije bio je fokusiran na trenutnu situaciju zakonodavstva i prakse Agencije i policijskih tijela u BiH. Evaluacioni tim sa predstavnicima Ministarstva sigurnosti BiH posjetio je Agenciju 19. 4. 2012., kada je upoznat sa radom Agencije.

Komentari Evaluacionog tima vezano za rad Agencije bili su da organizacioni i institucionalni aspekti „dozvoljavaju nezavisan položaj Agencije, koja ima dovoljnu moć za izvršavanje svoje uloge“. U cilju poboljšanja efektivnosti rada Agencije, Evaluacioni tim je predložio restrukturiranje procesa rada (efikasnije i brže revizije i inspekcije i povećanje broja istih), kampanje koje se tiču podizanja svijesti javnosti o Zakonu o zaštiti ličnih podataka, te razmatranje rada na postupcima sa manjim prestupima „kako bi građani prepoznali rad Agencije“.

Takođe, preporučeno je, a za potrebe stvarne evaluacije i dobijanja pozitivnog mišljenja, povećati broj inspeksijskih nadzora, veći broj izdatih prekršajnih naloga te preduzeti druge aktivnosti na poboljšanju rada Agencije. Osnova za procjenu rada Agencije bio je izvještaj o radu iz 2011.

Upravo postupajući, između ostalog, i po preporukama iz ovog Izvještaja, Agencija je promijenila način rada što je vidljivo iz statističkih pokazatelja (broj inspeksijskih nadzora, broj

kažnjenih, broj prigovora, neučestvovanje u raznim radnim grupama koja ne daju željene rezultate i sl.).

IV. RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA U BIH

Agencija za zaštitu ličnih podataka dostavlja Izvještaj o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na osnovu člana 40. stav (1) Zakona o zaštiti ličnih podataka.

4.1. Nadležnosti

Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH (u daljem tekstu Agencija) je samostalna upravna organizacija osnovana da bi osigurala zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini. U tom smislu članom 40. Zakona definisane su i nadležnosti Agencije, i to:

- nadgledanje provođenja odredbi ovog Zakona i drugih zakona o obradi ličnih podataka;
- postupanje po podnesenim prigovorima nosilaca podataka;
- podnošenje Parlamentarnoj skupštini BiH godišnjeg izvještaja o zaštiti ličnih podataka;
- praćenje uslova za zaštitu ličnih podataka davanjem prijedloga za usvajanje ili izmjenu zakona koji se odnosi na obradu ličnih podataka, te davanje mišljenja sa prijedlozima tih zakona i staranje o ispitivanju kriterija zaštite podataka koji proističu iz međunarodnih sporazuma obavezujućih za BiH.

4.2. Ovlaštenja

U cilju obavljanja poslova i zadataka zakonodavac je Agenciji dao sljedeća ovlaštenja:

- putem inspekcije vrši nadzor nad ispunjavanjem obaveza propisanih ovim zakonom;
- vodi Glavni registar;
- prima primjedbe i prigovore građana koje se odnose na kršenje ovog zakona;
- donosi provedbene propise, smjernice ili druge pravne akte, u skladu sa zakonom;
- nalaže blokiranje, brisanje ili uništenje podataka, privremenu ili trajnu zabranu obrade, upozorava ili opominje kontrolora;
- izriče kazne u prekršajnom postupku odnosno podnosi zahtjev za pokretanje postupka u skladu sa ovim zakonom;
- daje savjete i mišljenja u vezi sa zaštitom ličnih podataka;
- saraduje sa sličnim organima u drugim državama;
- vrši druge dužnosti propisane zakonom;
- vrši nadzor nad iznošenjem ličnih podataka iz Bosne i Hercegovine.

Ovim ovlaštenjima stvorena je realna pretpostavka da se Agencija adekvatno bavi zaštitom ličnih podataka.

Agencija u ocjeni zakonitosti obrade ličnih podataka u svakom konkretnom slučaju mora da odgovori na četiri pitanja.

01. Da li je došlo do miješanja u ovo pravo? Prvo se utvrđuje da li predmet prigovora spada u neku od zaštićenih kategorija, odnosno da li se odnosi na zaštitu ličnih podataka.

02. Da li je u skladu sa zakonom?

- Obrada mora imati zakonski osnov, a dati zakon mora biti dovoljno precizan i sadržavati mjere zaštite od proizvoljnog postupanja javnih organa.
- Obrada mora biti jasno dozvoljena zakonom i neprihvatljivo je regulisanje upravnom praksom, koja se može mijenjati u bilo kom trenutku.
- Miješanje je zakonito samo ako je zakon koji je osnova miješanja: (a) dostupan građanima, (b) toliko precizan da omogućava građanima da odrede svoje postupke, (c) u skladu sa principom pravne države, što znači da sloboda odlučivanja koja je zakonom data izvršnoj vlasti ne smije biti neograničena, tj. zakon mora osigurati građanima adekvatnu zaštitu protiv proizvoljnog miješanja.
- Drugim riječima, opravdano miješanje se ne može nametnuti samo zakonskom odredbom koja ispunjava uslove vladavine prava i služi legitimnom cilju u javnom interesu, nego mora, takođe, održati razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti.

03. Da li se obrada vrši u svrhu ostvarenja jednog od legitimnih ciljeva?

- Legitimni ciljevi su nacionalna sigurnost, sprječavanje nereda i kriminala, zaštita zdravlja i morala ili prava i sloboda drugih. Na svakoj odgovornoj državi je da identifikuje cilj ili ciljeve, miješanja.
- Evropski sud za ljudska prava ustanovio je da domaće vlasti uživaju široko polje procjene prilikom donošenja odluka koje su vezane sa ograničavanjem prava na privatnost zbog neposrednog poznavanja društva i njegovih potreba.
- Odluka da se ograniči pravo na privatnost mora biti u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti i ekonomske dobrobiti zemlje, sprječavanju nereda ili sprječavanju zločina, zaštiti zdravlja i morala ili zaštiti prava i sloboda drugih.

04. Da li je neophodno i proporcionalno u demokratskom društvu?

- Pojam neophodnosti implicira da miješanje odgovara na hitnu društvenu potrebu, a naročito da je proporcionalno legitimnom cilju koji se želi postići.
- Princip proporcionalnosti potvrđuje da ljudska prava nisu apsolutna i da korišćenje prava pojedinaca mora uvijek biti usklađeno u odnosu na širi javni interes. Dakle, potrebno je uspostaviti ravnotežu između prava pojedinca i interesa države.
- Miješanje u pravo ne smije ići dalje od potrebnog da bi se postigao legitiman cilj, a nosilac podataka se ne smije podvrgavati proizvoljnom tretmanu.

4.3. Nezavisnost Agencije

Nezavisnost Agencije, kao jednog od ključnih instituta zaštite ličnih podataka, najbolje je cijeniti kroz odgovore na sljedeća pitanja:

01. Da li Agencija ima nezavisnu organizaciju?

- Član 35. Zakona u stavovima (1) i (2) propisuje: „Agencija je samostalna upravna organizacija osnovana da bi se osigurala zaštita ličnih podataka, na čijem je čelu direktor“ i „Agencija djeluje potpuno nezavisno u izvršavanju dužnosti koje su joj povjerene“.
- Po prvom rješenju u Zakonu, iz 2006., direktora je imenovalo Vijeće ministara BiH. Međutim izmjenama i dopunama zakona, iz 2011., direktora i zamjenika direktora Agencije imenuje Parlamentarna skupština BiH koja ih može suspendovati i razriješiti prije isteka mandata u taksativno nabrojanim okolnostima u članu 45. Zakona. Ove izmjene idu u prilog nezavisnosti Agencije jer je ojačan njen

legitimitet iza koga sada stoji Parlamentarna skupština BiH. Dakle, Agencija ni Parlamentarnoj skupštini BiH ne podnosi izvještaj o radu, već izvještaj o zaštiti ličnih podataka čime se želi spriječiti uticaj na Agenciju. To ni u kom slučaju ne isključuje odgovornost i profesionalnost u radu Agencije, već naprotiv, osnažuje ih. Naravno, neprihvatljiva je bila dosadašnja obaveza podnošenja izvještaja o radu Vijeću ministara BiH iz više razloga. Prije svega, predmet postupaka i ocjena zakonitosti u postupanju mogu biti i sva ministarstva na državnom nivou što dovodi nezavisnost i nepristrasnost Agencije u pitanje. Takođe, to je i neprincipijelno u odnosu na ostale nivoe vlasti.

- Nezavisnost naravno za sobom povlači i zabranu obavljanja bilo kojih profitabilnih djelatnosti i drugih djelatnosti koje bi mogle ugroziti **uvjerenje** u njenu nezavisnost. Naglašavamo pojam *uvjerenje* koji spada u subjektivni sud pojedinca o nezavisnosti Agencije.
- Finansijska nezavisnost Agencije kao posebnog budžetskog korisnika osigurana je članom 36. Zakona kojim se reguliše da se sredstva potrebna za finansiranje rada Agencije osiguravaju iz budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH.
- Zaposleni u Agenciji imaju status državnog službenika i zaposlenika. Problem predstavlja sadašnje rješenje u Zakonu o državnoj službi gdje se u postupku prijema državnih službenika kao korektiv nalazi Agencija, a ne ADS. Učešće direktora je simbolično što je svakako neprihvatljivo i negativno utiče na nezavisnost Agencije. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH od ovog zakona izuzima zaposlene u Centralnoj banci BiH i u Kancelariji ombudsmana za ljudska prava u BiH. Nameće se principijelno pitanje zbog čega samo ove dvije institucije.
- Agencija nije klasični organ uprave jer njen glavni zadatak je da nadzire provođenje zakona kojima je regulisana obrada i zaštita ličnih podataka što podrazumijeva ocjenu zakonitosti obrade ličnih podataka. Ovo su samo neki od osnova i parametara po kojima se Agencija za zaštitu ličnih podataka bitno razlikuje od drugih upravnih organizacija i ona svakako treba biti pozicionirana u nezavisne organe u punom kapacitetu u svim zakonima koji regulišu to pitanje.

02. Da li Agencija imati kapacitet za postupanje?

- Agencija mora imati kapacitete za izvršavanje povjerenih nadležnosti i ovlaštenja. Trenutno Agencija, i pored svih limita (broj zaposlenih, budžet, smještaj i sl.), ima kapacitete da obavlja sve poslove koji su joj povjereni. Vršimo inspeksijske nadzore, postupamo po prigovorima, dajemo mišljenja, izdajemo prekršajne naloge, uspostavili smo Glavni registar i sl.

03. Da li je Agencija ovlaštena za izdavanje autoritativnih naloga?

- Agencija je članom 41. Zakona ovlaštena da izdaje autoritativne naloge. Citiranim članom propisano je da kada Agencija uoči nezakonitu obradu ličnih podataka nalaže mjere koje je kontrolor dužan da preduzme u roku od 15 dana i da o tome informiše Agenciju. Nadalje, isti član propisuje da Agencija može da zahtijeva od kontrolora ili obrađivača da joj dostavi informaciju ili uvid u bilo koji dokument i evidenciju u kojima mogu da budu lični podaci. Agencija ima pravo da uđe u prostorije u kojima se vrši obrada ličnih podataka; državne i službene tajne ne predstavljaju prepreku za Agenciju, a javni organi obavezni su da Agenciji na njen zahtjev pruže pomoć u vršenju njene nadležnosti. Naravno, ovo je na adekvatan način praćeno kaznenim odredbama.

- Rješenja Agencije su konačna i mogu biti predmet ocjene samo u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine.

04. Da li Agencija ima uticaj na donošenje zakona kojima se reguliše obrada i zaštita ličnih podataka?

- Jedna od zakonskih obaveza Agencije je upravo da prati stanje u oblasti zaštite ličnih podataka i da s tim u vezi daje prijedloge, inicijative i mišljenja. U prošlosti, Agencija je to i radila (prijedlog – Zakon o zaštiti ličnih podataka; inicijativa – zakoni o JMB, ličnoj karti, putnim ispravama i sl., mišljenja – zakon o komunikacijama, kretanju i boravku stranaca, upravnom postupku i sl.).
- Međutim ovdje postoji problem što predlagači propisa, kojima se reguliše obrada i zaštita ličnih podataka, u pravilu, ne dostavljaju prijedloge Agenciji na mišljenje i to treba sistemski riješiti.
- Za Agenciju je neprihvatljiva sadašnja praksa po kojoj javni organi zahtijevaju od Agencije da delegira predstavnika u razne komisije i radne grupe za izrade određenih propisa. U tom kontekstu treba imati u vidu i broj zakonodavnih organa u BiH.
- Ovo je posebno važno iz razloga što već imamo slučajeve da javni organi čije su obrade ličnih podataka bile predmet procjena Agencije i kao takve ocijenjene neprihvatljivim, pribjegavaju izmjenama zakona i na taj način nastoje legalizovati takvu obradu. To je svakako neprihvatljivo, jer pukim zakonskim propisivanjem ne znači da je ta obrada ličnih podataka ustavna i opravdana.

05. Da li Agencija ima aktivan odnos sa javnošću?

- Širenje znanja o zaštiti ličnih podataka u okviru komunikacije sa javnošću jedan je od osnovnih instrumenata koji omogućavaju efikasnost rada svakog nadzornog tijela koje se bavi zaštitom ličnih podataka. Upravo zbog te činjenice, u Agenciji je sistematizovan poseban Odsjek za odnose sa javnošću. Agencija preduzima aktivnosti na promociji prava koja proizlaze iz zaštite ličnih podataka, kao i o aktivnostima Agencije (konferencije za novinare, saopćenja za medije, brošure, službena web stranica i sl.).

06. Da li Agencija ima aktivan odnos sa nadzornim organima u inostranstvu?

- Cijeneci značaj međunarodne saradnje kao i obaveze koje iz iste proizlaze, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije sistematizovan je Odsjek za međunarodnu saradnju koji će na najbolji način odgovoriti svim obavezama sa elementom inostranosti.

4.4. Inspeksijski poslovi

Izvršeno je ukupno devedeset devet (99) inspeksijskih nadzora, od toga trideset četiri (34) redovna, dva (2) revizijska i šezdeset tri (63) vanredna inspeksijska nadzora.

Godišnji plan inspeksijskih nadzora donosi se sa ciljem da bismo aktivnosti u odnosu na ovo ovlaštenje usmjerili prema tačno određenim sektorima, a u cilju sagledavanja stanja u toj oblasti, počev od zbirki ličnih podataka koje vode ti kontrolori do propisa koje primjenjuju. U ovoj godini planirani su redovni inspeksijski nadzori u zdravstvenom sektoru.

Na osnovu godišnjeg plana rada inspeksijskih nadzora broj: 03-1-37-3-74-2/12 od 01.02.2012. doneseno je osam mjesečnih planova rada za period april – decembar 2012., u skladu s kojima su izvršeni redovni i revizijski inspeksijski nadzori u javnom i privatnom sektoru.

4.4.1. Redovni inspeksijski nadzori

Izvršena su 34 redovna inspeksijska nadzora kod sljedećih kontrolora:

- Opća bolnica Brčko,
- „Fresenius Medical Care Centar za dijalizu“ d.o.o. Brčko,
- PZU „Zdravlje“ u Zenici,
- ZU „Jelena“ u Banja Luci,
- ZU Specijalistička oftalmološka ambulanta „Svjetlost“ u Banja Luci,
- Opća bolnica „Prim.dr. Abdulah Nakaš“ u Sarajevu,
- PZU – Poliklinika „Dr. Al – Tavit“ u Sarajevu,
- JU Opća bolnica Konjic,
- RMC „Dr. Safet Mujić“ u Mostaru,
- JU „Bolnica Travnik“ u Travniku,
- Hrvatska bolnica „Dr. fra Mato Nikolić“ u Novoj Biljoj,
- Zdravstvena ustanova Specijalna bolnica „Centar za srce BH“ u Tuzli,
- JZU „Univerzitetski klinički centar Tuzla“ u Tuzli,
- Medicinsko – dijagnostički centar „Azabagić“ u Tuzli,
- Poliklinika „Bioritam“ u Istočnom Sarajevu,
- PZU „EUROFARM – Centar Poliklinika“ d.o.o Sarajevo,
- Opća bolnica Zvornik,
- Opća bolnica „Sveti Vračevi“ u Bijeljini,
- PZU „Dr. Šović“ u Bijeljini,
- JU Dom zdravlja Posušje,
- JU Dom zdravlja Ljubuški,
- JU Dom zdravlja Široki Brijeg,
- JU Dom zdravlja Čitluk,
- JU Dom zdravlja Breza,
- JU „Dom zdravlja sa poliklinikom“ u Visokom,
- JU Dom zdravlja Fojnica,
- JU Dom zdravlja Kiseljak,
- JU Dom zdravlja Stolac,
- JU Dom zdravlja Ljubinje,
- Opća bolnica Trebinje,
- JU Dom zdravlja Trebinje,
- JU Kantonalna bolnica Goražde,
- Županijska bolnica Orašje,
- PZU Poliklinika „ENDO PLUS“ u Mostaru.

Pet kontrolora je Agenciji uložio žalbu na Rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama. Radi se o žalbama sljedećih kontrolora:

1. **Žalbi Kliničkog centra Banja Luka** koja se odnosila na osporavanje svih upravnih mjera naloženih rješenjem inspektora zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Žalba je odbijena kao neosnovana.

2. *Žalba JU „Univerziteti klinički centar Tuzla“ u Tuzli* koja se odnosila na osporavanje svih upravnih mjera naloženih rješenjem inspektora zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Žalba je odbijena kao neosnovana.
3. *Žalba Opće bolnice Zvornik* koja se odnosila na naloženu upravnu mjeru prekida davanja ličnih podataka pacijenata Agenciji za certifikaciju, akreditaciju i unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite Republike Srpske u svrhu praćenja indikatora kvaliteta zdravstvene zaštite. Žalba je odbijena kao neosnovana.
4. *Žalba Opće bolnice „Sveti Vračevi“ u Bijeljini* koja se odnosila na naloženu upravnu mjeru prekida davanja ličnih podataka pacijenata Agenciji za certifikaciju, akreditaciju i unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite Republike Srpske u svrhu praćenja indikatora kvaliteta zdravstvene zaštite. Žalba je odbijena kao neosnovana.
5. *Žalba JU Dom zdravlja Kiseljak* koja se odnosila na produženje roka za izvršenje naloženih upravnih mjera. Nakon što je žalba od kontrolora povučena doneseno je rješenje o obustavi postupka.

4.4.2. *Zaključak po redovnim inspekcijskim nadzorima*

Predmet redovnih inspekcijskih pregleda bile su zdravstvene ustanove, te dajemo pregled stanja zaštite ličnih podataka u zdravstvenom sektoru u BiH.

Obrada medicinskih podataka regulisana je na nivou entiteta i Brčko distrikta BiH, a u okviru entiteta FBiH neki segmenti obrade ličnih podataka su regulisani i na nivou kantona.

Pravni propisi koji na direktan ili indirektan način propisuju zaštitu ličnih podataka u medicinskom sektoru su sljedeći:

U FBiH

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti
- Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata
- Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva
- Zakon o zdravstvenom osiguranju
- Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama
- Pravilnik o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti
- Zakon o apotekarskoj djelatnosti

U svim zdravstvenim ustanovama u FBiH, u kojima su izvršeni inspekcijski nadzori, uočeni su isti ili slični nedostaci, te su im, u cilju otklanja nedostataka, naložene sljedeće mjere:

- a) Da uspostave i vode Evidenciju o zbirkama ličnih podataka u skladu sa članom 13. Zakona i Pravilnikom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama ličnih podataka;
- b) Da evidencije iz oblasti zdravstva uspostave i vode u skladu sa Zakonom o evidencijama u oblasti zdravstva;
- c) Da medicinsku dokumentaciju čuvaju u skladu sa Zakonom o evidencijama u oblasti zdravstva;
- d) Da zdravstveni karton pacijenata ne dostavljaju trećoj strani suprotno relevantnim propisima;
- e) Da davanje ličnih podataka iz propisanih evidencija u oblasti zdravstva trećoj strani vrše u skladu sa članom 17. Zakona;
- f) Da donesu propis s ciljem provođenja Zakona o zaštiti ličnih podataka u skladu sa članom 11. stav (3) Zakona;

- g) Da donesu Plan sigurnosti podataka kojim se određuju tehničke i organizacione mjere za sigurnost ličnih podataka u skladu sa članom 11. stav (4) Zakona;
- h) Da uspostave i vode posebnu evidenciju o ličnim podacima koji su dati na korištenje trećoj strani i svrsi za koju su lični podaci dati u skladu sa članom 17. stav (5) Zakona, te da uspostave i vode evidenciju o odbijenim zahtjevima nosilaca podataka u skladu sa članom 28. stav (4) Zakona.

U RS-u

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti
- Zakon o zdravstvenom osiguranju
- Zakon o evidencijama i statističkim istraživanjima u oblasti zdravstvene zaštite
- Pravilnik o načinu prijavljivanja, sadržaju evidencije o zaraznim bolestima
- Zakon o transfuzijskoj medicini
- Zakon o apotekarskoj djelatnosti

U svim zdravstvenim ustanovama u RS-u, u kojima su izvršeni inspeksijski nadzori, uočeni su isti ili slični nedostaci te su im, u cilju otklanjanja nedostataka, naložene sljedeće mjere:

- a) Da uspostave i vode evidenciju o zbirkama ličnih podataka koja sadrži osnovne informacije o svakoj pojedinoj zbirci ličnih podataka u skladu sa članom 13. Zakona i Pravilnikom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama ličnih podataka;
- b) Da evidencije iz oblasti zdravstvene zaštite uspostave i vode u skladu sa Zakonom o evidencijama i statističkim istraživanjima u oblasti zdravstvene zaštite;
- c) Da donesu propis s ciljem provođenja Zakona u skladu sa članom 11. stav (3) Zakona;
- d) Da donesu Plan sigurnosti podataka kojim se određuju tehničke i organizacione mjere za sigurnost ličnih podataka u skladu sa članom 11. stav (4) Zakona i Pravilnikom o načinu čuvanja i posebnim mjerama tehničke zaštite ličnih podataka;
- e) Da prekinu davanje ličnih podataka pacijenata Agenciji za certifikaciju, akreditaciju i unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite Republike Srpske;
- f) Da uspostave i vode posebnu evidenciju o ličnim podacima koji su dati na korištenje trećoj strani i svrsi za koju su lični podaci dati u skladu sa članom 17. stav (5) Zakona, te da uspostave i vode evidenciju o odbijenim zahtjevima nosilaca podataka u skladu sa članom 28. stav (4) Zakona.

Pored navedenog izvršena su i dva inspeksijska nadzora u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine i to kod sljedećih kontrolora: Opća bolnica Brčko i „Fresenius Medical Care Centar za dijalizu“ d.o.o.Brčko.

Općoj bolnici Brčko naložene su sljedeće upravne mjere:

- a) Da uspostavi i vodi evidenciju o zbirkama ličnih podataka u skladu sa članom 13. Zakona o zaštiti ličnih podataka (u daljem tekstu: Zakon);
- b) Da inicira donošenje Zakona o dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti Brčko Distrikta BiH („Sl. glasnik BD BiH“ broj 38/11) ili novog propisa u cilju ustanovljavanja evidencija u oblasti zdravstva;
- c) Da donese odluku koja će sadržati pravila obrade ličnih podataka putem video nadzora, te istakne vidno obavještenje o vršenju video nadzora u skladu sa članom 21.a. Zakona ili da prekine obradu ličnih podataka putem video nadzora;
- d) Da preduzme adekvatne tehničke i organizacione mjere zaštite pri obradi ličnih podataka pacijenata u aplikaciji pod nazivom „Fakturna služba“ ili da prekine takav način obrade;
- e) Da donese propis s ciljem provođenja Zakona u skladu sa članom 11. stav (3) Zakona;

- f) Da donese Plan sigurnosti podataka kojim se određuju tehničke i organizacione mjere za sigurnost ličnih podataka u skladu sa članom 11. stav (4) Zakona;
- g) Da uspostavi i vodi posebnu evidenciju o ličnim podacima koji su dati na korišćenje trećoj strani i svrsi za koju su lični podaci dati u skladu sa članom 17. stav (5) Zakona, te da uspostavi i vodi evidenciju o odbijenim zahtjevima nosilaca podataka u skladu sa članom 28. stav (4) Zakona.

Osim 34 rješenja donesena su još 4 za izvršene inspeksijske nadzore u zdravstvenom sektoru u 2011. (Sveučilišna klinička bolnica Mostar, Klinički centar univerziteta u Sarajevu, Klinički centar Banja luka i Klinički centar Medicinskog fakulteta Istočno Sarajevo).

4.4.3. Revizijski inspeksijski nadzori

Izvršena su dva revizijska inspeksijska nadzora i to u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine i u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske u Banja Luci.

Što se tiče Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, izvršen je revizijski inspeksijski nadzor radi kontrole izvršenja naloženih upravnih mjera iz Rješenja br. UP1 03-1-37-3-64/12 od 21.08.2012. Naime, radilo se o obradi ličnih podataka o brisanoj osudi jednog službenika MUP-a koji su korišteni u disciplinskom postupku koji se vodi protiv istog. Konstatovano je da naložene upravne mjere koje se odnose na zabranu obrade i blokiranje ličnih podataka nisu izvršene. Postupak još nije okončan.

4.4.3.1. Ministarstvo sigurnosti BiH – baza otisaka prstiju

Budući da smo u ranijim izvještajima detaljno izlagali o obradi posebne kategorije ličnih podataka, otisaka prstiju, u sistemu zvanom AFIS, od strane Ministarstva sigurnosti kao i rješenju o naloženim upravnim mjerama na osnovu zapisnika u 2009., te stanja konstatovanog u revizijskom inspeksijskom nadzoru u 2010., ovom prilikom obrazložimo stanje koje utvrđeno drugim revizijskim inspeksijskim nadzorom.

U Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine 23.02.2012. izvršen je ponovni nadzor s ciljem da se utvrdi da li to Ministarstvo vrši obradu podataka u sistemu AFIS odnosno da li radnje koje preduzima spadaju u obradu podataka. Naime, iako je u prethodne dvije godine Ministarstvu naloženo da prekine obradu podataka u sistemu AFIS, a što isti nije učinio, na zahtjev Ministarstva izvršen je još jedan nadzor. Budući da je i ovim inspeksijskim nadzorom konstatovano stanje kao i predhodna dva, ostavljen je rok od sedam dana da se izvrše naložene upravne mjere. Shvatajući značaj ove evidencije za rad svih policijskih tijela u Bosni i Hercegovini predloženo je, kao moguće rješenje, da se ova evidencija ustupi Direkciji za koordinaciju policijskih tijela, koja je u skladu sa zakonom nadležna za komunikaciju, koordinaciju i saradnju između policijskih tijela u BiH i inostranstvu. Predloženo je da se zapisnički izvrši primopredaja AFIS sistema između Ministarstva i Direkcije. Dakle, nije neophodno da se server sa opremom fizički izmješta iz prostorija u kojima se trenutno nalazi, već da obradu policijskih podataka u AFIS sistemu vrši nadležni policijski organ.

S tim u vezi, Agencija je predložila da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donese zaključak kojim se poništava zaključak Vijeća ministara BiH, sa 5. sjednice održane 18.04.2012., kojim je Ministarstvo sigurnosti zaduženo da pripremi prijedlog rješenja o imenovanju komisije za prevazilaženje nesporazuma na relaciji Ministarstvo sigurnosti – Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH. Naime, u istom aktu je istaknuto da za izvršavanje naloga Agencije nije potrebna posebna komisija jer se ne radi ni o kakvom nesporazumu, već su u pitanju nedostaci

koje treba da otkloni Ministarstvo sigurnosti BiH. Kako u zadatom roku nije postupljeno po nalogu Agencije, ministru kao odgovornom licu u Ministarstvu izdat je prekršajni nalog.

4.4.4. Vanredni inspekcijski nadzori

Vanredni inspekcijski nadzori nisu obuhvaćeni mjesečnim planovima, ali povodi za njihovo vršenje su nastali na osnovu podnesenih prigovora nosilaca ličnih podataka, kada je za rješavanje prigovora bilo neophodno izvršiti inspekcijski nadzor ili kada je u postupku po službenoj dužnosti ocijenjeno da je za rješavanje konkretnog predmeta neophodno izvršiti inspekcijski nadzor. Imajući u vidu karakter vanrednih inspekcijskih nadzora broj istih se negativno odrazio na redovne planirane nadzore.

Izvršena su 63 vanredna inspekcijska nadzora.

Po podnesenim prigovorima nosilaca ličnih podataka izvršeno je 20 inspekcijskih nadzora kod sljedećih kontrolora:

- Ministarstvo unutrašnjih poslova RS – CJB Banja Luka – Policijska stanica Čelinac,
- Ministarstvo unutrašnjih poslova RS – Jedinica za profesionalne standarde Banja Luka,
- JP „Hrvatske telekomunikacije“ d.d Mostar – Eronet centar Sarajevo,
- MUP Kantona Sarajevo – Prva policijska uprava – Policijska stanica Stari grad,
- Služba za zajedničke poslove institucija BiH – Odsjek za podršku pravosudnim institucijama,
- Stambeni objekat u ul. dr Silve Rizvanbegović, ulaz B1B,
- Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine,
- Zavod za zapošljavanje RS – Filijala Istočno Sarajevo – Biro Istočno Novo Sarajevo,
- UniCredit Banka d.d. Mostar – Poslovnica Sarajevo,
- Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH,
- „ORAKLE BH“ d.o.o. Sarajevo,
- Raifaisen Banka d.d. BiH – Filijala Travnik,
- Zajednica etažnih vlasnika zgrade „Uglovnica“ Zvornik,
- DID CELERITAS BH d.o.o Mostar – Podružnica Sarajevo,
- Bosna reosiguranje d.d. Sarajevo,
- Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Hercegovačko-neretvanskog kantona,
- „Robot General Trejding Ko“ d.o.o. – Podružnica Cazin,
- Osnovna škola „Branko Ćopić“ Prnjavor,
- MUP K10 – Sektor kriminalističke policije,
- Intesa Sanpaolo Banka BiH – Filijala Sarajevo.

O načinu rješavanja predmeta koji su bili povod za ove inspekcijske nadzore dato je obrazloženje u dijelu izvještaja pod tačkom 3.2. Prigovori.

U postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti izvršena su 43 inspekcijska nadzora kod sljedećih kontrolora:

- PJ „Privrednik“ restoran i pansion „Kula“ Istočno Sarajevo,
- Hotel „Beograd“ Istočno Sarajevo,
- Hotel „Holivud“ Sarajevo,
- Hotel „Astra“ Sarajevo,
- Hotel „Holiday Inn“ Sarajevo,
- Hotel „Europa“ Sarajevo,
- Hotel „Vidović“ Banja Luka,

- Hotelu „Bosna“ Banja Luka,
- Hotel „Damjan“ Banja Luka,
- Hotel „Palas“ Banja Luka,
- Općinski sud Travnik.
- Okružni privredni sud Istočno Sarajevo,
- Općinski sud Sarajevo,
- Okružni privredni sud Banja Luka,
- Okružni privredni sud Doboj,
- Općinski sud Zenica,
- Općinski sud Široki Brijeg,
- Okružni privredni sud Trebinje,
- Općinski sud Mostar,
- Općinski sud Bihać,
- Općinski sud Goražde,
- Općinski sud Orašje,
- Općinski sud Livno,
- „Konzum“ d.o.o. Sarajevo,
- KJKP „Gradski saobraćaj“ d.o.o Sarajevo,
- Osnovna škola „Branko Ćopić“ Banja Luka,
- Osnovna škola „Petar Petrović Njegoš“ Banja Luka,
- Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske,
- Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko – dobojskog kantona,
- Agencija za posredovanje, informacione i finansijske usluge – Banja Luka,
- Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu,
- JU „Djeca Sarajeva“ Sarajevo,
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona,
- Bosnalijek d.d. Sarajevo,
- Međunarodna srednja škola – International High School Sarajevo,
- Ured za veterinarstvo BiH – Agencija za obilježavanje životinja Banja Luka,
- Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata,
- Federalno ministarstvo finansija,
- Federalno ministarstvo rada i socijalne politike,
- Federalni Zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje,
- Merkator BH Sarajevo,
- Fond za povratak Bosne i Hercegovine,
- JU Osnovna škola „Mehmedalija Mak Dizdar“ Vodovod Novi Travnik.

4.4.4.1. Rješenja o naloženim upravnim mjerama po vanrednim inspekcijskim nadzorima

Veliki broj rješenja o naloženim upravnim mjerama odnosio se na zabranu traženja uvjerenja o nekažnjavanju i zdravstvenoj sposobnosti u konkursnoj proceduri i to kod sljedećih kontrolora: Osnovna škola „Branko Ćopić“ u Banja Luci, Osnovna škola „Petar Petrović Njegoš“ u Banja Luci, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona, Bosnalijek d.d. Sarajevo, JU Osnovna škola „Mehmedalija Mak Dizdar“ Vodovod u Novom Travniku Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko – dobojskog kantona.

Predmet vanrednih inspekcijskih nadzora u sudovima bila je provjera obrade ličnih podataka ovlaštenih lica za zastupanje u rješenjima o registraciji poslovnih subjekata kao i objavljivanje tih rješenja na Internet stranici Službenog glasnika od strane sudova koji vrše registraciju

poslovnih subjekata. Donesena su rješenja kojima je sudovima naložena zabrana da u rješenjima o registraciji poslovnih subjekata obrađuju dodatne lične podatke ovlaštenih lica/zastupnika osim imena i prezimena, položaja u okviru subjekta i nivoa ovlaštenja. Naime, radi se o obradi broja lične karte ili isprave i adrese prebivališta ili boravišta ovlaštene osobe za zastupanje, što je protivno Zakonu o registraciji poslovnih subjekata.

Nadalje, predmet vanrednih inspeksijskih nadzora u oblasti hotelijerstva je bila provjera da li kontrolori-hoteli prilikom identifikovanja gostiju skeniraju lične dokumente (lična karta, pasoš). Izvršenim inspeksijskim nadzorima nisu utvrđene nepravilnosti u tom smislu pa nisu ni naložene mjere, ali kao rezultat tih postupaka kod ovih kontrolora je inicirano ispunjavanje obaveza koje imaju u skladu sa Zakonom a odnose se na prijavljivanje zbirki ličnih podataka i njihovo objedinjavanje u Glavnom registru, te sačinjavanje Plana sigurnosti.

Međunarodnoj srednjoj školi – „International High School“ zabranjena je obrada biometrijskih podataka otisaka prstiju uposlenih i učenika, u svrhu evidencije upotrebe školske kuhinje i naloženo je brisanje do sada prikupljenih biometrijskih podataka otisaka prstiju uposlenih i učenika. Škola obrađuje biometrijske podatke otiska prstiju svojih uposlenika i učenika u svrhu evidencije upotrebe školske kuhinje, koja se nalazi u prostorijama iste. Laptop u kome su pohranjeni podaci o otiscima prstiju učenika i osoblja nije bio zaštićen na bilo koji način, odnosno za pristup podacima na istom nije potrebna bilo kakva šifra ili korisničko ime, dok je na istom omogućena upotreba eksternih memorijskih uređaja za prenos podataka (USB; DVD, i sl.).

Otisci prstiju spadaju u posebne kategorije ličnih podataka i njihova obrada je zabranjena, osim u slučajevima koji su propisani zakonom, kada zakon mora sadržavati odgovarajuće mjere zaštite. Uzimanje otisaka prstiju zaposlenih i učenika u svrhu evidencije upotrebe školske kuhinje predstavlja nesrazmjernu obradu ličnih podataka u odnosu na svrhu u koju se ti podaci obrađuju. Evidenciju o upotrebi školske kuhinje je moguće postići manje invazivnim sredstvima kojima se ne zadire u pravo na privatnost zaposlenih i učenika čiji se podaci obrađuju.

Predmet vanrednih inspeksijskih nadzora kod kontrolora: Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata, Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Federalni Zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, bila je provjera da li navedeni kontrolori imaju uspostavljen sistem revizije u odnosu na lične podatke koje obrađuju. Naime, povodom objave spiska korisnika boračkih penzija u jednom dnevnom listu, na zahtjev Udruženja koje okuplja boračku populaciju, izvršen je nadzor s ciljem utvrđivanja ko je od navedenih kontrolora učinio dostupnim ove spiskove. Utvrđeno je da kontrolisani subjekti nemaju uspostavljen sistem revizije, na osnovu kojeg bi bilo moguće utvrditi ko je, kada i u koju svrhu obrađivao lične podatke kod kontrolora, te je naloženo da uspostave sistem revizije.

U ostalim predmetima radilo se o provjeri zakonitosti obrade ličnih podataka koji se odnose na obradu JMB-a (Merkator), kopiju ličnih karata (KJKP „Gradski saobraćaj“ d.o.o Sarajevo i JU „Djeca Sarajeva“ u Sarajevu), obradu podataka putem video nadzora (Agencija za posredovanje, informacijske i finansijske usluge – Banja Luka), prenos podataka u inostranstvo (Ured za veterinarstvo BiH – Agencija za obilježavanje životinja u Banja Luci) i provjera da li je kontrolor ispunio zakonom propisane obaveze iz oblasti zaštite ličnih podataka (Fond za povratak BiH).

Po svim izvršenim vanrednim inspeksijskim nadzorima doneseno je 31 rješenje kojima je naloženo izvršenje određenih upravnih mjera.

4.4.4.2. Žalbe kontrolora po vanrednim inspekcijskim nadzorima

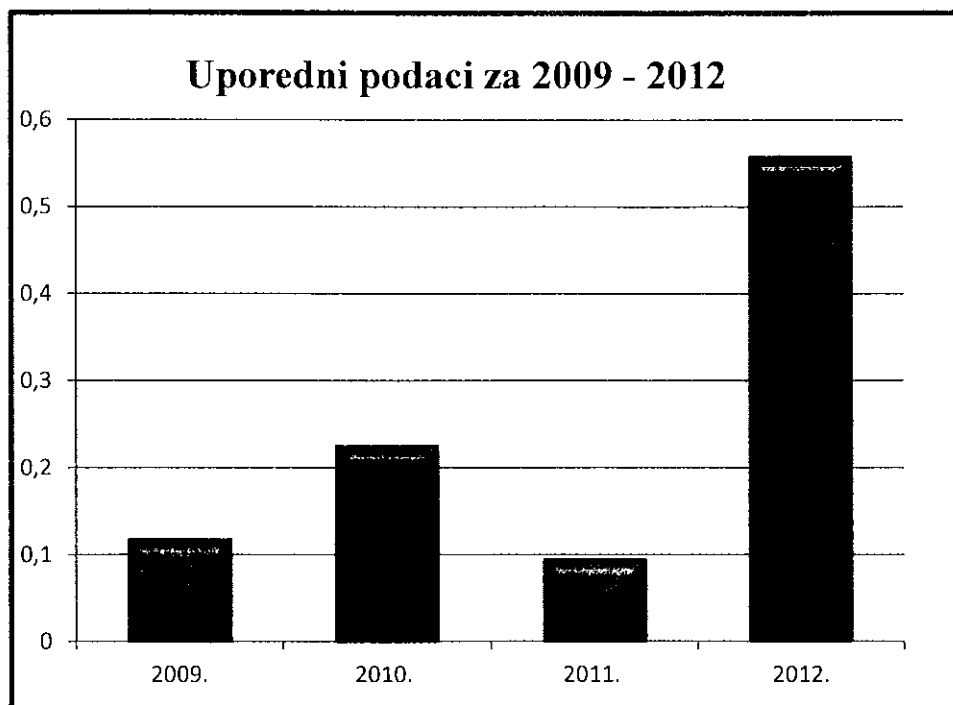
Devet kontrolora je Agenciji uložilo žalbu na Rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama. Radi se o žalbama sljedećih kontrolora:

1. **Žalba Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine** koja se odnosila na naloženu upravnu mjeru povrata prikupljenih uvjerenja o nevođenju krivičnog postupka i prikupljenih uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti lica koja su se prijavila na upražnjena radna mjesta sudija, tužilaca, dodatnih sudija i stručnih saradnika na teritoriji Bosne i Hercegovine. Rješenjem inspektora je bilo naloženo da se izvrši povrat svih do tada prikupljenih uvjerenja. Nakon razmatranja žalbe, rješenje inspektora je na osnovu člana 223. Zakona o upravnom postupku BiH izmijenjeno na način da se povrat navedenih uvjerenja izvrši po Javnom konkursu koji je bio predmet inspekcijskog nadzora, dok je u ostalom dijelu rješenje inspektora ostalo nepromijenjeno.
2. **Žalba Raiffeisen Banke d.d BiH** koja se odnosila na naloženu upravnu mjeru zabrane obrade JMB u internoj elektronskoj bazi Banke bez saglasnosti nosioca podataka. Žalba je usvojena, poništeno je rješenje prvostepenog organa, a prigovor nosioca podataka je odbijen kao neosnovan. Potrebno je navesti da je odgovorna osoba žalitelja tokom vršenja vanrednog inspekcijskog nadzora kao razlog za obradu JMB podnosioca prigovora, navela interne akte Banke, te je na osnovu tih navoda i doneseno ožalbena rješenje. Međutim, u žalbi je navedeno da se predmetna transakcija zbog koje je i vršena obrada JMB smatra kao potencijalna povezana transakcija za koju je Banka dužna obavjestiti FOO SIPA.
3. **Šest žalbi sudova sa područja FBiH i RS, i to Općinskog suda u Sarajevu, Općinskog suda u Bihaku, Okružnog privrednog suda u Banja Luci, Okružnog privrednog suda u Trebinju, Okružnog privrednog suda u Doboju i Općinskog suda u Mostaru** koja se odnosila na naloženu upravnu mjeru da se u rješenjima o registraciji poslovnih subjekata obrađuju drugi lični podaci osim imena prezimena, pozicije i obima ovlaštenja ovlaštenih lica/zastupnika poslovnih subjekata, kao i da se izvrši brisanje ličnih podataka koji prelaze opisani obim, a koji su objavljeni putem službene Internet stranice službenog glasnika u elektronskoj formi. U žalbama je navedeno da Agencija nije ovlaštena da u postupanjima nešto „nalaže“ ili „zabranjuje“ sudovima kao organima sudske vlasti, kao i da sudovi postupaju u skladu sa postojećim Pravilnikom o upotrebi Glavne knjige registra u elektronskom obliku koji je donesen od strane Federalnog ministarstva pravde (Ministarstva pravde RS). Žalbe su odbijene kao neosnovane.
4. **Žalba Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu** je odbačena kao neblagovremena.

4.4.5. Uporedni podaci za 2009 – 2012

INSPEKCIJSKI POSLOVI				
	2009.	2010.	2011.	2012.
Ukupno inspekcijskih nadzora	21	40	17	99
Redovni	21	15	12	34
Revizijski	0	21	1	2

<i>Vanredni</i>	0	4	4	63
<i>Žalbe na rješenja inspektora</i>	3	3	2	14

4.4.6. Praćenje izvršenja naloženih upravnih mjera po svim izvršenim inspekcijskim nadzorima i prigovorima

U segmentu praćenja izvršenja naloženih upravnih mjera zabilježeno je 114 aktivnosti koje se odnose na održavanje sastanaka, obavljenih telefonskih kontakata sa kontrolorima u cilju pojašnjenja naloženih mjera, sačinjenih urgencija za dostavljanje odgovora o preduzetim mjerama naloženim rješenjem kao i dostavljenih odgovora i dokaza o izvršenju naloženih upravnih mjera.

Održana su četiri sastanaka sa predstavnicima kontrolora u vezi sa izvršavanjem naloženih upravnih mjera, i to sa: Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine, JU „Dom zdravlja Fojnica“, PZU „Eurofarm centar“ Ilidža i sa predstavnicima Dioničkog društva BH Telecom d.d. Sarajevo.

Upućen je dopis svim kantonalnim MUP-ovima za dostavljanje informacije u vezi iniciranja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima kojim bi se implementirali principi Preporuke R (87) 15 Vijeća Evrope.

Agencija za državnu službu BiH je, postupajući po naloženim upravnim mjerama kojim joj je zabranjeno objavljivanje ličnih podataka kandidata u izbornom postupku, donijela Pravilnik o izmjenama Pravilnika o postupcima oglašavanja, izbora kandidata, premještaja i postavljenja

državnih službenika u slučaju prenosa ili preuzimanja nadležnosti od strane institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/08, 56/09 i 54/10).

Takođe, Ministarstvo prosvjete i kulture RS obavjestilo Agenciju da je uskladilo Vodič za direktore koji je objavljen na web stranici eobrazovanje.com sa zakonom, te da je ministarstvo svim osnovnim i srednjim školama uputilo instrukciju broj: 07.020/059-56/12 od 20.01.2012. u kojoj je navedeno da će uvjerenje o neosuđivanosti zatražiti vaspitno obrazovna ustanova za izabranog kandidata prije zasnivanja radnog odnosa.

Sačinjen je pregled realizacije naloženih upravnih mjera za kontrolore kod kojih je izvršen inspekcijski nadzor u 2010., na osnovu kojeg su sačinjeni dopisi za dostavljanje dokaza o izvršenju istih za: Finansijsku policiju FBiH, Kantonalno tužilaštvo Mostar, Centralnu banku BiH, „Jahorina osiguranje“ Pale, MKF „Mikrofin“ B.Luka, MKF „Sunrise“ Sarajevo, ERC ZIPO Sarajevo i „Intesa Sanpaolo banka“ Sarajevo.

Sačinjen je pregled realizacije naloženih upravnih mjera za kontrolore kod kojih je izvršen inspekcijski nadzor u 2011. i zatraženo dostavljanje dokaza o izvršenju istih za: Ministarstvo komunikacija i transporta BiH, Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Upravi za indirektno oporezivanje BiH.

Izvršena je analiza dostavljenih akata i evidencija o zbirkama ličnih podataka Državne agencije za istrage i zaštitu, Kantonalnog tužilaštva Mostar, Centralne banke BiH, Intesa Sanpaolo banka“ Sarajevo i MKF „Sunrise“ i Pododjeljenja za lična dokumenta Vlade Brčko distrikta, Ministarstva komunikacija i transporta BiH, JU Opća bolnica Konjic, UKC Tuzla, te s tim u vezi sačinjeni dopisi i obavljen niz telefonskih razgovora sa kontrolorima u utvrđenim nedostacima dostavljene dokumentacije i evidencija o zbirkama i date upute za njihovo otklanjanje.

Upućena su četiri akta kojima su data mišljenja na propise donesene u cilju izvršavanja naloženih upravnih mjera, a uglavnom se odnose na propis s ciljem provođenja Zakona o zaštiti ličnih podataka i Plan sigurnosti ličnih podataka, uspostavljanje i vođenje Evidencije o zbirkama ličnih podataka, te izvršenje naloženih upravnih mjera po rješenjima po prigovoru. Kontrolori za koje su pripremljena mišljenja su: Osnovni sud Brčko Distrikta BiH, Kantonalno tužilaštvo Mostar, Fond PIO/MIO Mostar – Administrativna služba Sarajevo i Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine po pitanju dostavljene Instrukcije o načinu dostavljanja potrebne dokumentacije u procesu provođenja procedure radi upućivanja i zamjene policijskih službenika u operacije podrške miru u inostranstvu.

Udovoljeno je šest zahtjeva kontrolora za produženje roka za izvršenje naloženih upravnih mjera.

Postupajući po rješenju Agencije, JU „Djeca Sarajeva“ je uništila 13.500 kopija ličnih karata.

Federalno ministarstvo pravde je, izvršavajući rješenje Agencije uništilo 571 uvjerenje o nekažnjavanju, a MUP SBK-a je kandidatima koji su učestvovali u konkursnoj proceduri za izbor kandidata za školovanje na Policijskoj akademiji u Sarajevu, vratio 428 uvjerenja o nekažnjavanju.

4.5 Prigovori

U skladu sa Zakonom, svako lice kada sazna ili posumnja da su njegovi lični podaci protivzakonito obrađivani imaju pravo da podnese prigovor Agenciji. U izvještajnom periodu podnesen je sedamdeset jedan (71) prigovor nosilaca ličnih podataka.

4.5.1. Podneseni prigovori

U 2012. Agenciji su podneseni prigovori protiv sljedećih kontrolora:

- TV Tuzlanski kanton;
- Internet servis *www.blogspot.com*;
- Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu;
- MKD „Mikrofin“ d.o.o Banja Luka;
- Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske;
- Dnevni avaz;
- Predstavnicima etažnih vlasnika P. A.;
- Volksbank a.d. Banja Luka;
- Nezavisne novine;
- Dnevni list „Euroblic“ Banja Luka;
- Forum Internet stranice Unsko-sanskog kantona
- MH „ELEKTROPRIVREDA RS“- ZP „ELEKTROKRAJINA“ a.d. Banja Luka; JZU „Zavod za medicinu rada i sporta RS“ i JZU Dom zdravlja Banja Luka;
- Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH – Ured za veterinarstvo BiH;
- Uni Credit Banka d.d. Mostar, Poslovnica br. 14 Sarajevo;
- Općina Maglaj;
- Osnovna škola „Branko Radičević“ Bratunac;
- M:tel i RTV Republike Srpske;
- Raiffeisen Banka d.d BiH; 2 postupka
- Investiciono – komercijalna banka d.d. Zenica;
- Općina Novo Sarajevo;
- MUP-a RS, CJB Banja Luka, PS Čelinac;
- Općina Mrkonjić Grad;
- Parlamentarna skupština BiH;
- Ured za reviziju institucija FBiH;
- Federalni zavod PIO/MIO; 2 postupka
- Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine;
- MUP-a RS; CJB Banja Luka; SJB Mrkonjić Grad i JZU Dom zdravlja „Dr. Jovan Rašković“ Mrkonjić Grad;
- JP „Zavod za udžbenike i nastavna sredstva“ a.d. Istočno Sarajevo;
- ŠPD Unsko-sanske šume;
- Centar za socijalni rad Novo Sarajevo;
- Klinički centar Univerziteta u Sarajevu;
- Federalno ministarstvo rada i socijalne politike;
- Grupa fizička lica D.D. i dr.
- MUP RS – PS Derventa;
- Općina Bihać – Služba Skupštine Unsko – sanskog kantona;
- Centar za socijalni rad Derventa, Centar za socijalni rad Zenica i Opća bolnica „Sveti apostol Luka“ Doboj;
- Hypo Alpe Adria Bank d.d Mostar;
- Sistem One d.o.o Sarajevo;
- Bosna reosiguranje d.d. Sarajevo;
- Internet portal <http://www.pressonline.rs>
- Facebook; 3 postupka;
- Služba za zajedničke poslove institucija BiH;
- BIHAMK i Lutruja BiH;
- JP Hrvatske telekomunikacije d.d Mostar i Did Celeritas BH d.o.o Mostar;
- Ministarstvo obrane BiH; 2 postupka
- MUP Kantona 10;
- OKI Upravitelj d.o.o Sarajevo; 2 postupka

- Zajednica etažnih vlasnika zgrade „Uglovnica“ Zvornik;
- Općina Zavidovići;
- Općina Centar;
- Osnovna škola „Sveti Sava“ Istočno Novo Sarajevo,
- Osnovna škola „Branko Ćopić“ Prnjavor;
- Osnovna škola „Petar Petrović Njegoš“ Istočna Ilidža,
- Osnovna škola „Mokro“ Mokro,
- Općina Ilijaš;
- Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike HNK; 2 postupka spojena u jedan
- MUP KS i Federalni zavod PIO/MIO;
- KJU „Djeca bez roditeljskog staranja“ Sarajevo;
- Općinski sud u Sarajevu i Općina Kiseljak;
- MUP RS – CJB Bijeljina;
- Zavod za zapošljavanje RS – Filijala Istočno Sarajevo – Biro Istočno Sarajevo;
- MUP RS;
- Fond za povratak BiH;
- Talinea d.o.o. PJ Bihać;
- Općina Cazin (2011.)
- Gimnazija Dobrinja (2011.);
- JP Autoceste FBiH (2011.);
- Tehnomobil d.o.o Sarajevo (2011.);
- NLB Razvojna banka Banja Luka (2011.).

4.5.2. Rješavanje po prigovorima

Najveći broj prigovora se odnosio na nezakonito traženje dostavljanja uvjerenja o nekažnjavanju, uvjerenja da se ne vodi krivični postupak, uvjerenja da se ne vodi prekršajni postupak, kopija lične karte i vozačke dozvole uz prijavu na konkurs za prijem u radni odnos i prilaganje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti i to protiv sljedećih kontrolora: Općina Cazin, Gimnazija Dobrinja, Kanton Sarajevo, Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa, Ured za veterinarstvo BiH, O.Š. „Branko Radičević“ Bratunac, Općina Novo Sarajevo, Ministarstvo sigurnosti BiH, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva a.d. Istočno Sarajevo, MUP RS – CJB Bijeljina, ŠPD „Unsko-sanske šume“, KCUS, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Općina Zavidovići, KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo, Zavod zdravstvenog osiguranja KS, O.Š. „Petar Petrović Njegoš“ Istočna Ilidža, O.Š. „Mokro“ Pale – Istočno Sarajevo, Općinski sud u Sarajevu.

Rješavajući po ovim prigovorima doneseno je jedanaest rješenja kojima su prigovori uvaženi, jedno rješenje kojim je prigovor odbijen, u dva slučaja doneseni su zaključci kojima se postupak obustavlja jer su kontrolori otklonili uočene nepravilnosti u toku postupka. U dva slučaja kontrolorima je dostavljeno mišljenje u kojem je ukazano na nezakonitosti u konkursnoj proceduri koje su kontrolori odmah ispravili u skladu sa datim mišljenjem tako da nije bilo potrebe donositi rješenja ili zaključke.

Nadalje, veliki broj prigovora odnosio se i na objavu ličnih podataka u štampanim medijima, na zvaničnim web stranicama institucija i web portalima, te putem e-mejla. Prigovori su podneseni protiv sljedećih kontrolora: Nezavisne novine i dr., Parlamentarna skupština BiH, EUROBLIC, Ureda za reviziju institucija FBiH zbog objave podataka u revizijskom izvještaju, Pres RS, „Tehnomobil“ d.o.o. Sarajevo, Foruma USK, te protiv grupe fizičkih lica zbog objave medicinskih podataka na Internetu.

Postupajući po ovim prigovorima doneseno je jedno rješenje kojim je prigovor usvojen i naložene upravne mjere, jedno rješenje kojim je prigovor odbijen, u dva slučaja postupci su obustavljeni i to zbog nedopunjavanja prigovora i zbog odustajanja stranke, a u četiri slučaja koji su se odnosili na objavu podataka od strane medija i novinskih portala, prigovori su odbačeni zbog nenadležnosti.

U sljedeću grupu prigovora spadaju prigovori podneseni protiv bankarskih i mikro – kreditnih organizacija zbog skeniranja/kopiranja ličnih karata i obrade JMB kod bankarskih transakcija, obrade kredita, uplate i podizanja novca. Prigovori su podnesni protiv: NLB Razvojna banka Banja Luka, MKD „Mikrofin“ d.o.o Banja Luka; Volksbank a.d. Banja Luka; UniCredit Bank d.d. Mostar, Poslovnica br. 14 u Sarajevu; Raiffeisen banka d.d BiH; dva postupka, Investiciono – komercijalna banka d.d. Zenica; Hypo Alpe Adria Bank d.d Mostar; Bosna reosiguranje d.d. Sarajevo.

Kada je u pitanju ova grupa prigovora, u jednom slučaju je prigovor odbijen, u tri slučaja doneseni su zaključci kojima se prigovor odbacuje zbog nenadležnosti, odnosno, zbog nedopunjavanja prigovora zbog čega Agencija nije mogla postupati po prigovoru. U pet preostalih slučajeva prigovori su uvaženi i naložene upravne mjere.

Određeni broj prigovora odnosio se na objavu podataka dužnika na oglasnoj ploči ulaza stambenih zgrada od strane predstavnika etažnih vlasnika i upravitelja. Kada su u pitanju postupci koji se odnose na zakonitost objave spiskova stanara na oglasnim pločama u zajedničkim prostorijama stambenih zgrada, ističemo da upravitelji, odnosno, pravna lica koja vrše održavanje zajedničkih dijelova zgrada, nemaju pravo isticati spiskove stanara sa iznosima neizmirenih dugovanja. Budući da propisi iz ove oblasti ne sadrže obavezu objavljivanja spiskova sa ličnim podacima stanara, to je za zakonitu obradu podataka na ovaj način potrebna saglasnost stanara.

Nesporno je pravo pravnih lica da kao povjerioci u ugovornom odnosu, a u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, Zakonom o parničnom postupku i drugim zakonima, tuže dužnike i svoja prava ostvaruju pred nadležnim sudom. Međutim, pravo na naplatu potraživanja ne predstavlja pravni osnov da objavljuju lične podatke stanara za održavanje zajedničkih dijelova zgrade na oglasnim pločama i na taj način vrše povredu prava na privatnost u pogledu obrade ličnih podataka.

Riješena su dva prigovora zbog traženja i dostavljanja kopija zdravstvenog kartona. U jednom slučaju MUP RS-a je, zbog postojanja indicija da podnosilac prigovora iz zdravstvenih razloga nije sposoban za vozača, pokrenuo postupak oduzimanja vozačke dozvole. Budući da nije posjedovao dovoljno dokaza za sumnju u njegovo zdravstveno stanje, zatražio je njegov zdravstveni karton od nadležne zdravstvene ustanove. Nakon što je zdravstvena ustanova dostavila zdravstveni karton koji je sadržavao medicinske podatke od datuma posjeta podnosioca prigovora toj ustanovi do dijagnoze, MUP je istog uputio na vanredni ljekarski pregled pod prijetnjom da će mu u slučaju neodlaska biti oduzeta vozačka dozvola.

Rješenjem je MUP-u RS-a naloženo da uništi kopiju zdravstvenog kartona koji je nezakonito pribavio od zdravstvene ustanove, te da ispravi nezakonitosti u obradi ličnih podataka podnosioca prigovora tako što će poništiti rješenje kojim se istom oduzima vozačka dozvola zbog neodazivanja na vanredni ljekarski pregled. Zdravstvenoj ustanovi je naloženo da se uzdrži od nezakonite obrade medicinskih podataka dostavljanjem kopije zdravstvenog kartona. Naime, ukoliko je nakon izdavanja vozačke dozvole došlo do promjene zdravstvenog stanja osobe kojoj je vozačka dozvola izdata, onda je zdravstvena ustanova ta koja mora utvrditi nesposobnost vozača da upravlja motornim vozilom i o tome obavijestiti MUP.

Riješena su i dva prigovora protiv MUP-a RS a radilo se o obradi posebne kategorije ličnih podataka – krivičnim presudama. Jedan prigovor se odnosio na obradu podataka o krivičnoj presudi nakon što je brisana iz evidencije. Podaci o brisanju osude ne mogu se davati nikome, te postupanje protivno ovako formulisanoj zakonskoj normi predstavlja kršenje principa pravičnosti i zakonitosti. Treba imati u vidu da svrha brisanja osude upravo jeste eliminisanje štetnih posljedica prema osuđenim licima nakon izvršenja izrečenih sankcija i proteka zakonom određenog vremena.

Drugi prigovor se odnosio na brisanje novčane kazne iz krivične evidencije nakon proteka određenog vremenskog perioda. U konkretnom slučaju, iako je proteklo 14 godina od posljednjeg upisa u krivičnu evidenciju, nadležni organ nije preduzeo po službenoj dužnosti nijednu radnju da provjeri da li su se stekli uslovi za brisanje kazne iz krivične evidencije. Zakonom je propisano da „Kada po zakonu brisanje osude nastupa istekom određenog vremena i pod uslovom da osuđeni u tom vremenu ne učini novo krivično djelo, rješenje o brisanju osude donosi po službenoj dužnosti organ nadležan za vođenje krivične evidencije.“

Rješavajući po prigovorima protiv matičnog ureda Općine Centar Sarajevo i matičnog ureda Općine Ilijaš, utvrđeno je da su podnosiocima prigovora od strane ovih matičnih ureda izdavani izvodi iz matične knjige rođenih na ime za koje će se naknadno utvrditi da ne odgovara imenu upisanom u izvornoj matičnoj knjizi. Radi se o greški jednog slova u imenu. Zbog toga su izvodi iz matične knjige rođenih kao i svi lični dokumenti koji su do tada izdavani, do trenutka uspostavljanja matičnog registra, glasili na jedno lične ime, a nakon uspostavljanja istog, na drugo. Zbog greške nadležnih matičnih ureda, podnosioci prigovora su upućeni u proceduru izmjene ličnog imena koje im je navedeno na svim važećim dokumentima (lična karta, vozačka dozvola, pasoš) i koje je takvo od izdavanja prvog dokumenta do danas. Obaveza nadležnih organa je da svakom pojedincu koji im se obrati u cilju zaštite i ostvarivanja određenih prava, omogućuje ostvarivanje njegovih zakonskih prava, a nije na pojedincu da ispravlja greške organa. Jedan prigovor je uvažen a drugi je u postupku rješavanja.

Riješena su dva prigovora protiv Ministarstva odbrane BiH koja su se odnosila na obradu ličnih podataka u postupku utvrđivanja prava na prinadležnosti koje nemaju karakter plata (pravo na odvojeni život, prevoz i privremeni smještaj). Odbijeni su prigovori jer su lični podaci podnosilaca prigovora obrađivani u svrhu preispitivanja eventualne zloupotrebe naknada koje nemaju karakter plata, tj. eventualne zloupotrebe korišćenja budžetskih sredstava i nije došlo do povrede prava na privatnost.

4.5.2.1. Video nadzor u kompleksu pravosudnih institucija

Jedan prigovor se odnosio na obradu ličnih podataka putem video nadzora. Naime, sudija Suda BiH, podnio je prigovor zbog obrade ličnih podataka putem video nadzora u prostorijama Komplexa pravosudnih institucija BiH. U prigovoru je, između ostalog, navedeno da je Sud BiH pokriven kamerama video nadzora u prostorijama u kojima stranke i ostali posjetioci nemaju pravo pristupa, što implicira da je predmetna obrada ličnih podataka usmjerena na kontrolu kretanja sudija, uključujući i kontrolu komunikacije sa drugim sudskim osobljem, kao i da ne postoje pravila o tome koje se informacije ovim putem prikupljaju, pod čijom su kontrolom, te ko i na koji način iste koristi. Utvrđeno je da Služba za zajedničke poslove institucija BiH, kao kontrolor, vrši obradu ličnih podataka putem video nadzora u prostorijama Suda BiH, koje pored redovne upotrebe u službene svrhe, sudije koriste i za različite privatne potrebe i komunikaciju, što podrazumijeva postojanje određenog stepena privatnosti. Međutim, Služba vrši svakodnevno snimanje svih lica unutar predmetnih hodnika, prvenstveno sudija, čime se ostvaruje uvid i u lične navike i aktivnosti, koje nisu na bilo koji način povezane sa poslovima koje sudije i njihovi saradnici obavljaju.

Nužnost provođenja video nadzora u hodnicima Suda BiH tako što se se snimaju ulazi u kancelarije sudija ne postoji, obzirom da je odgovarajući stepen sigurnosti postignut i sa primjenom manje invazivnih mjera zaštite od strane Sudske policije BiH, da kontrolor vrši obaveznu identifikaciju svih lica koja posjećuju Kompleks pravosudnih institucija, uz istovremenu upotrebu video nadzora u ostalim unutrašnjim i vanjskim dijelovima Suda. Kretanje lica u unutrašnjim prostorijama je ograničeno upotrebom elektronske kontrole pristupa dijelu unutrašnjih prostorija za zaposlenike pravosudnih institucija, čime se evidentiraju podaci o nosiocu kartice, tačnom datumu i vremenu ulaska. Pored prethodno navedenog, svaki pojedinačni ulaz u hodnik u kome se nalaze ulazi u kancelarije sudija Suda BiH je dodatno zaštićen elektronskom kontrolom pristupa, koja podrazumijeva ponovnu identifikaciju lica koja pristupaju navedenim prostorijama.

Praksa Evropskog suda za ljudska prava je i najbolja mjera i ona se mora uzeti u obzir prilikom odlučivanja o bilo kojem pravu i presude zapravo služe ne samo rješavanju konkretnih predmeta već i šire, da rasvijetle, čuvaju i razvijaju pravila uvedena Konvencijom, doprinoseći na taj način poštovanju obaveza koje su države preuzele pristupajući Konvenciji (Predmet: Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva, predstavka br. 5310/71, presuda od 08.01.1978, stav 154).

S tim u vezi, u prilog zaštiti privatnog života je i stav Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu iznesen u predmetu: „*Niemietz protiv NJemačke*“ (Presuda od 16.12.1992., Serija A br. 251-B, str. 33), u stavu 29: „*Sud ne smatra mogućim niti nužnim da pokuša iscrpno definisati pojam „privatnog života“. Međutim, bilo bi previše restriktivno ograničiti ovaj pojam na „unutrašnji krug“ u kojem pojedinac može živjeti svoj vlastiti lični život kako to on izabere i isključiti iz toga čitav vanjski svijet koji nije obuhvaćen tim krugom. Poštovanje privatnog života mora, takođe, obuhvatati u određenom stepenu i pravo na uspostavljanje i razvijanje odnosa sa drugim ljudskim bićima.*

Nadalje, proizlazi da ne postoji principijelni razlog zašto bi se ovo shvatanje pojma „privatnog života“ trebalo uzeti tako da isključuje aktivnosti profesionalne ili poslovne prirode pošto, uostalom, većina ljudi kroz profesionalni život ima značajnu, ako ne i najveću mogućnost razvoja odnosa sa vanjskim svijetom. Ovo mišljenje je potkrijepljeno činjenicom, kako je Komisija pravilno istakla, da nije uvijek moguće jasno razlikovati koja od aktivnosti pojedinca predstavlja dio njegovog profesionalnog ili poslovnog života, a koja ne. Tako, naročito u ličnom vršenju slobodne profesije, njegov rad u tom kontekstu može činiti dio njegovog života do takvog nivoa da postaje nemoguće znati u kojem svojstvu on djeluje u datom trenutku.“

Shodno navedenom, Agencija je uvažila prigovor i donijela rješenje kojim je naloženo Službi za zajedničke poslove institucija BiH da prekine dalju obradu i izvrši brisanje do sada prikupljenih ličnih podataka upotrebom video kamera instaliranim u hodnicima Suda BiH kojima su pokriveni ulazi u kancelarije sudija.

4.5.2.2. Promjena biračke opcije

Kao poseban, ističemo prigovor nosioca ličnih podataka sa zahtjevom za sprječavanje zluopotrebe njegovih ličnih podataka od starne nepoznatih lica. Nosilac podataka u prigovoru ističe da je zbog proteklih lokalnih izbora otišao u općinu radi provjere da li se on i članovi njegove porodice nalaze na biračkom spisku. Tom prilikom je saznao da je prijavljen za glasanje iz inostranstva, mada nije podnio prijavu za glasanje iz inostranstva, zbog čega smatra da su njegova osnovna ljudska prava ugrožena. Kako je Centralna izborna komisija (CIK) nadležna i odgovorna za vođenje, tačnost, ažurnost i ukupni integritet Centralnog biračkog spiska, te za prijem i obradu prijave za glasanje van Bosne i Hercegovine, izvršen je inspekcijski nadzor u CIK-u, te za činjenice koje tom prilikom nisu mogle biti utvrđene, zatraženo od CIK-a pojašnjenje u vezi sa

dostavljanjem i prijekom prijave podnosioca prigovora za glasanje izvan BiH. CIK se izjasnila da je prijavu podnosioca prigovora i druge prijave za glasanje u inostranstvu zaprimila od nepoznatog lica za koje nije vršena identifikacija, te se izjasnila da se prijave mogu podnositi na više načina te da nije isključena mogućnost dostave i od strane drugog lica. Izbornim zakonom je propisano da je državljanin Bosne i Hercegovine koji privremeno živi u inostranstvu, a koji ima biračko pravo i upisan je u Centralni birački spisak, da bi se nalazio u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, dužan da za svake izbore podnese prijavu CIK-u. Uz ispunjenu i potpisanu prijavu, podnosilac prijave prilaže i dokaz o identitetu podnosioca prijave predviđen Zakonom i podatke o tačnoj adresi u inostranstvu, te izjašnjenje o opciji glasanja u diplomatsko – konzularnom predstavništvu BiH ili poštom. Takođe, definisano je da popunjenu i potpisanu prijavu i potrebne dokumente, podnosilac prijave može poslati telefaksom i elektronskim putem, te da je isti odgovoran za tačnost podataka koje podnosi uz prijavu. Prijava može biti dostavljena putem pošte, faksa ili elektronski, putem e-maila.

Intencija ovih odredbi Izbornog zakona i Pravilnika je da se omogući državljanima Bosne i Hercegovine, koji se privremeno nalaze u inostranstvu, da na lakši i ekonomičniji način ostvare svoje biračko pravo i u principu, iste nisu sporne. Međutim, navedene odredbe u praksi stvaraju niz problema, kao što je u konkretnom slučaju zloupotreba ličnih podataka, odnosno kopije lične karte ili drugog ličnog dokumenta. Potrebno je napraviti razliku između odgovornosti podnosioca prijave za glasanje iz inostranstva za tačnost podataka navedenih u prijavi i odgovornosti CIK-a za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Centralnog biračkog spiska. To znači, da je CIK izvršila identifikaciju lica koje je predalo predmetne prijave, nedvojbeno bi se mogla utvrditi odgovornost tog lica. Kako se to nije dogodilo, doveden je u pitanje ukupni integritet Centralnog biračkog spiska za čiju je tačnost, ažurnost i ukupni integritet odgovorna CIK. Stoga je neprihvatljivo i neosnovano stavljanje na teret odgovornosti podnosiocu prijave, kad se nije utvrdio njegov identitet na valjan način, kao i procedure u kojima bilo ko može popuniti obrazac prijave, dostaviti kopiju ličnog dokumenta CIK-u i izvršiti promjenu biračke opcije.

Takođe, neprihvatljivo je trenutno stanje koje upućuje na proizvoljnost u postupanju sa ličnim podacima, što se ogleda u mogućnosti da je više prijava upakovanih u jednu kovertu neposredno predato od strane lica za koje CIK ne vrši identifikaciju. Ovakvo postupanje je neprihvatljivo, ne samo sa aspekta principa zakonitosti u postupanju po zahtjevu stranke, nego i sa aspekta sigurnosti za same zaposlene u CIK-u. U konkretnom slučaju, očito je da je ovakvo postupanje dovelo do zloupotrebe ličnih podataka i manipulacije biračkim pravom. Osim toga, postavlja se pitanje opravdanosti dostavljanja kopije identifikacionog dokumenta, s obzirom da CIK kao organ nadležan za vođenje Centralnog biračkog spiska za teritoriju Bosne i Hercegovine, koji je odgovoran za njegovu tačnost, ažurnost i ukupni integritet, ne vrši provjeru vjerodostojnosti prijave, niti identifikaciju neposrednog podnosioca prijave. Takođe, iako je u pitanju zakonska odredba, ista ne bi mogla odoljeti ocjeni ustavnosti, jer pribavljanje kopije ličnog dokumenta kao dokaza o identitetu podnosioca prijave nije neophodno u demokratskom društvu. Akcenat treba staviti na valjanu identifikaciju podnosioca prijave, koja se kao i u svim drugim životnim situacijama, vrši neposrednim uvidom službenog lica u javnu ispravu.

Nadalje, bitno je istaći da je CIK organ uprave Bosne i Hercegovine koji je dužan postupati po pravilima upravnog postupka koja su obavezna za rješavanje upravnih stvari iz nadležnosti CIK-a, propisana Zakonom o upravnom postupku. U postupku utvrđivanja prava na glasanje iz inostranstva bitno je, prije svega, utvrditi identitet državljanina Bosne i Hercegovine i činjenicu o privremenom boravku u inostranstvu, zbog čega je Izborni zakon propisao da je podnosilac zahtjeva dužan, uz prijavu priložiti i dokaz o identitetu predviđen Zakonom i podatke o tačnoj adresi u inostranstvu.

Međutim, postupanje CIK-a na način da provjerava samo da li je prijava popunjena na propisan način sa svim potrebnim podacima i da li je dostavljena kopija obaveznog identifikacionog dokumenta uz prijavu, nije u skladu sa pravilima i principima upravnog postupka. Postupanjem na način kako je navedeno u aktu CIK-a „...CIK ne provjerava vjerodostojnost prijave, nego samo formalne uslove, tj. da li je prijava popunjena na propisan način sa svim potrebnim podacima, te da li je dostavljena kopija obaveznog identifikacionog dokumenta uz prijavu...“ Kada je u pitanju zaštita ličnih podataka, jedna od obaveza je da se uspostavi mogućnost revizijskog postupanja, što znači mogućnost utvrđivanja ko je, kada i zbog čega obrađivao nečije lične podatke. Nedvojbeno je da CIK nije uspostavila sistem revizijskog postupanja, jer se ne može, između ostalog, utvrditi ko je podnio zahtjev za promjenu biračke opcije u ime podnosioca prigovora, sa njegovim ličnim podacima.

Uzevši u obzir sve naprijed navedeno, utvrđeno je da CIK-a ne obrađuje lične podatke u skladu sa principom obrade ličnih podataka utvrđenom u Zakonu koji propisuje da kontrolor obrađuje samo autentične i tačne lične podatke, da ih ažurira kada je to potrebno. Takođe je utvrđeno da CIK nije osigurala principe adekvatnih tehničkih i organizacijskih mjera koji trebaju biti sadržani u Planu sigurnosti ličnih podataka, što je jedna od obaveza svakog kontrolora. Osim toga, a s tim u vezi, CIK-a bi trebala inicirati izmjene Izbornog zakona u smislu da se izvrši usklađivanje odredaba Izbornog zakona u odnosu na upis birača na Centralni birački spisak kako je naprijed izloženo, sa Zakonom o upravnom postupku, kao i prilagoditi i ažurirati mjere zaštite sadržane u Planu sigurnosti ličnih podataka, kako bi se osigurala adekvatna zaštita. Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine je naloženo da prilikom postupanja po zahtjevima za promjenu biračke opcije – glasanje izvan Bosne i Hercegovine, vrši provjeru autentičnosti ličnih podataka, te da kod obrade ličnih podataka osigura mogućnost revizijskog postupanja. Na ovaj način bi se osigurala, ne samo autentičnost ličnih podataka, već i autentičnost prijave, odnosno volje.

Budući da je podnosilac prigovora istakao da je kopiju lične karte predao u Birou za zapošljavanje Istočno Novo Sarajevo izvršena je i provjera zakonitosti prikupljanja kopija ličnih karata od strane Biroa, te mu naloženo da uništi sve kopije ličnih karata osim kopije podnosioca prigovora. Kako se u provedenom postupku nije moglo utvrditi ko je odgovoran za nezakonitu prijavu podnosioca prigovora za glasanje iz inostranstva, dostavljeno je obavještenje o počinjenom krivičnom djelu Okružnom tužilaštvu Istočno Sarajevo kao nadležnom tužilaštvu, zbog neovlaštenog korišćenja ličnih podataka koje je kao krivično djelo propisano članom 176. Krivičnog zakona Republike Srpske.

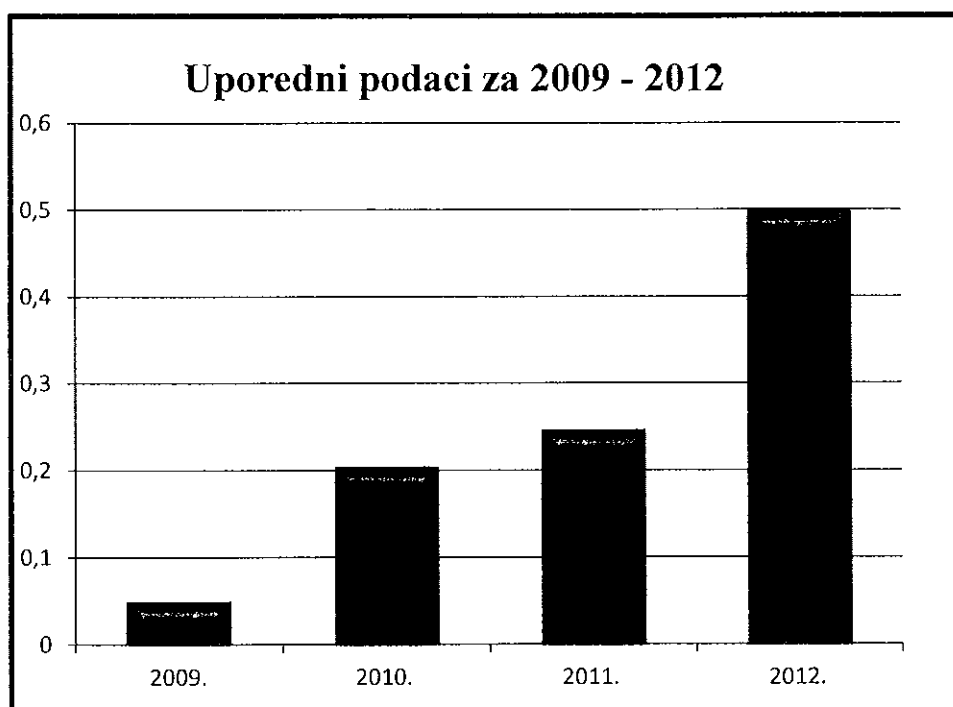
Napomena: Iz 2011. prenesno je 5 prigovora po kojima je rješenje doneseno u 2012.

Prigovori podneseni u 2012. protiv: MUP-a Kantona 10, Intesa SanPaolo Banke, Općinskog suda Sarajevo, Općine Kiseljak, Općine Ilijaš i MUP RS još nisu riješeni.

4.5.3. Uporedni podaci 2009 – 2012

PRIGOVORI				
	2009.	2010.	2011.	2012.
Ukupno prigovora	7	29	35	71
Rješenja	7	17	23	55

<i>Mišljenja</i>	0	7	1	2
<i>Ustupljeni predmeti</i>	0	1	0	0
<i>Nepotpuni predmeti</i>	0	3	1	0
<i>Zaključak zbog prekida postupka (prethodno pitanje)</i>	0	0	4	1
<i>Zaključci zbog nenadležnosti</i>	0	0	2	7
<i>Zaključci zbog obustave postupka</i>	0	0	0	7
<i>Predmeti u radu</i>	0	1	5	2

4.6 Postupci po službenoj dužnosti

Bilo kakvo saznanje o protivzakonitoj obradi ličnih podataka za Agenciju je obavezujuće. Agencija vrši monitoring medija kao i web stranica kontrolora u cilju nadziranja provođenja zakona. S tim u vezi Agencija je provela dvadeset šest (26) postupaka po službenoj dužnosti, bez vršenja inspekcijuskog nadzora, kod sljedećih kontrolora:

- Ministarstvo za boračka pitanja Kantona Sarajevo (iz 2011. rješenje doneseno u 2012.)
- ADU – po prijavi CCI
- Federalna uprava policije;
- KJKP „Gradski saobraćaj“ Sarajevo;
- Univerzitetski tele-informatički centar Univerziteta u Sarajevu – UTIC;
- JP Autoceste Federacije BiH d.o.o. Mostar;
- Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine;
- Agencija za državnu upravu Republike Srpske
- Općina Maglaj;
- Mas Media d.o.o Sarajevo;
- Ministarstvo prosvjete i kulture RS;
- JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar;
- BH Telecom –Direkcija Zenica
- Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine;
- Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH;
- Uprava za indirektno oporezivanje BiH;
- Zajednička služba Parlamentarne skupštine BiH;
- MUP-a RS – CJB Banja Luka;
- Agencija za prevenciju korupcije;
- MUP KS i Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu;
- MUP KS;
- Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH;
- Tužilaštvo BiH;
- Okružno tužilaštvo Bijeljina;
- Škole na području Tuzlanskog kantona (pedagoški karton, otvoren predmet)
- Javna ustanova za organizovanje kulturnih programa i međunarodnu saradnju u kulturi „Sarajevo art“; - prenesen predmet iz 2011.

Postupci u kojima je utvrđivana zakonitost traženja uvjerenja o nekažnjavanju, o nevođenju krivičnog postupka i ljekarskog uvjerenja u konkursnoj proceduri, odnosili su se na sljedeće kontrolore: JU „Sarajevo art“, BH Telecom – Direkcija Zenica, JP „Autoceste Federacije BiH“ Mostar, Ministarstva odbrane BiH, MUP KS, Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu; Agencije za prevenciju korupcije. U svim navednim predmetima donesena su rješenja kojima je utvrđene su nezakonitost u obradi ličnih podataka te naložene mjere za njihovo otklanjanje (7 rješenja).

Tri postupka odnosila su se na zakonitost obrade ličnih podataka kandidata u izbornom postupku po javnom konkursu i postupku provođenja obuke i stručnog usavršavanja državnih službenika, od strane Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine (ADS BiH), Agencije za državnu službu Federacije BiH (ADS FBiH) i Agencije za državnu upravu Republike Srpske (ADU RS).

Donesena tri rješenja kojima je u dva slučaja (ADS BiH i ADS FBiH) zabranjeno da objavljuju lične podatke kandidata u izbornom postupku po javnom konkursu i lične podatke državnih službenika u postupku provođenja obuke i stručnog usavršavanja na svojim službenim web stranicama, a jednim rješenjem (ADU RS) zabranjeno objavljivanje ličnih podataka državnih službenika u postupku provođenja obuke i stručnog usavršavanja na svojoj službenoj web stranici.

Po prijavi Centra Civilnih Inicijativa (CCI) vođen je postupak protiv ADU RS koji se odnosio na izmjene i dopune Pravilnika o jedinstvenim pravilima i procedurama javne konkurencije za

zapošljavanje i postavljanje državnih službenika. CCI dostavio je informaciju da ADU RS priprema izmjene i dopune navedenog Pravilnika i da nema namjeru izmjeniti član 10. stav 1. tačka b) istog koji se odnosi na obavezu svih kandidata koji se javljaju na konkurs, da uz konkursnu prijavu dostave i ljekarsko uvjerenje. Postupak je okončan zaključkom kojim se postupak obustavlja jer su se izmjene navedenog Pravilnika odnosile upravo na izmjenu tog člana.

Upravi za indirektno oporezivanje BiH naloženo je brisanje JMB-a sa legitimacija koje nose BH carinici.

Četiri postupka odnosila su se na objavu ličnih podataka na službenoj Internet stranici od strane Federalne uprave policije koja je objavljivala liste sa ličnim podacima kandidata u postupku zasnivanja radnog odnosa; Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo radi objave ličnih podataka lica u postupku ostvarivanja prava propisanih Zakonom o dopunskim pravima boraca-branilaca Bosne i Hercegovine; Zavoda za zapošljavanje Brčko Disktrikta BiH zbog objave spiska lica prijavljenih na evidenciju i Općine Maglaj zbog objave spiska kandidata za stipendije studijske 2011-2012.

Donesena su tri rješenja kojima je zabranjena objava podataka dok je u jednom predmetu postupak obustavljen jer je kontrolor odmah po prijemu zahtjeva Agencije da dostavi informaciju vezano za objavu spiskova, uklonio podatke sa Internet stranice.

JP „Hrvatske telekomunikacije“ Mostar i „Mas Media“ d.o.o. Sarajevo zabranjena je obrada JMB-a korisnika telekomunikacionih usluga i korisnika usluga oglašavanjem putem Internet stranice www.superoglas.ba, a Univerzitetskom tele-informatičkom centru Univerziteta u Sarajevu – UTIC, traženje i prikupljanje kopije ličnih dokumenata od lica koja podnose zahtjev registraciju i korišćenje naziva domena.ba.

Zajedničkoj službi Paralemantarne skupštine BiH zabranjena je obrada biometrijskih podataka-otisaka prstiju uposlenih u Parlamentarnoj skupštini BiH, u svrhu evidencije radnog vremena i prisutnosti na poslu.

U ovom dijelu izdajavamo dva rješenja koja su zbog specifičnosti problematike i važnosti poštovanja naloženih upravnih mjera od izuzetnog značaja za zakonitu obradu ličnih podataka.

4.6.1. Objavljivanje podataka o dopunskim pravima boraca

Ministarstvu za boračka pitanja Kantona Sarajevo zabranjeno da na službenoj Internet stranici, dnevnim novinama, na oglasnim pločama Kantona, info-punktu Ministarstva, sjedištima kantonalnih boračkih udruženja i službama za boračko-invalidsku zaštitu svih općina kantona, objavljuje lične podatke lica u postupku ostvarivanja prava propisanih članom 5. Zakona o dopunskim pravima boraca – branilaca Bosne i Hercegovine, zabranjena je obrada ličnog podatka JMB prilikom podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava propisanih članom 5. istog zakona, te naloženo blokiranje i brisanje sa službene Internet stranice www.mbp.ks.gov.ba do sada objavljenih ličnih podataka lica u postupku ostvarivanja prava propisanih članom 5. Zakona o dopunskim pravima boraca – branilaca BiH, blokiranje, brisanje i uništavanje do sada prikupljenih JMB podnosilaca zahtjeva u ovim postupcima.

U pitanju je objavljivanje imena i prezimena, imena oca, JMB-a, adrese i općine prebivališta ratnih vojnih invalida i članova njihovih porodica, članova porodica šehida..., koji, između ostalog, imaju i pravo na stipendiranje, pravo na novčane pozajmice i dodjelu sredstava za rješavanje stambenih potreba, pravo na dodjelu sredstava za održivi povratak i pravo na stan u vlasništvu.

Cilj donošenja rješenja je bio da se u konkretnom slučaju prestane sa objavom i na taj način kršenjem prava na privatnost predmetnih lica, spriječi buduće djelovanje Ministarstva u pogledu obrade ličnih podataka na službenoj web stranici i započne sa uvođenjem prakse javnih organa u Bosni i Hercegovini da poštuju pravo na privatnost građanina, kao jednog od osnovnih ljudskih prava.

Ministarstvo je bilo dužno da postupi po naloženim upravnim mjerama, bez obzira što je pokrenulo upravni spor pred Sudom BiH. Međutim, isto je predložilo, po hitnom postupku, izmjene i dopune Zakona o dopunskim pravima boraca – branilaca BiH, koje su usvojene, tako da navedeno Ministarstvo stiče pravni osnov za objavu ličnih podataka, a što je protivno principu pravičnosti i zakonitosti, budući da to nije nužna mjera za ostvarivanje cilja u konkretnom slučaju.

„Drugim riječima, opravdano miješanje države se ne može nametnuti samo zakonskom odredbom koja ispunjava uslove vladavine prava i služi legitimnom cilju u javnom interesu, nego mora, takođe, održati razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti.“¹

Ukoliko javni organi, kao u ovom predmetu, kao odgovor na odluke Agencije odluče mijenjati zakone svi naponi Agencije da se postigne evropski standard u pogledu zaštite ličnih podataka bili bi uzaludni. Ovaj postupak je očigledan primjer negacije vladavine prava i poštovanja ljudskih prava.

Došlo bi do stvaranja prakse da umjesto izvršenja naloženih upravnih mjera Agencije, kontrolori donose zakone koji su u suprotnosti sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda koja je sastavni dio Ustava BiH, te kao takva ima veću pravnu snagu u primjeni u odnosu na sve ostale propise. Po okončanju upravnog spora pred Sudom BiH, Agencija će preduzeti aktivnosti u cilju zaštite prava na privatnost korisnika prava propisanih navedenim Zakonom.

4.6.2. Objavljivanje zapisnika o saslušanju žrtve

U drugom slučaju utvrđivana je zakonitost obrade ličnih podataka u vezi sa javnim objavljivanjem faksimila zapisnika, u jednom dnevnom novinama, o saslušanju žrtve u krivičnom predmetu. Istragu je vodilo Tužilaštvo BiH, a kasnije je premet dostavljen Okružnom tužilaštvu Bijeljine na nadležno postupanje.

U postupku je utvrđeno da je došlo do protivzakonite obrade ličnih podataka. Međutim, u postupku se nije moglo utvrditi ko je i na koji način predmetni zapisnik, odnosno faksimil dijela tog zapisnika, dostavio medijima. Takođe je utvrđeno da ni u jednom od pomenutih tužilaštava ne postoji sistem revizijskog postupanja, tj. mogućnost provjere ko je i kada pristupao predmetima.

Tužilaštvu BiH i Okružnom tužilaštvu u Bijeljini naloženo je da kod obrade ličnih podataka osiguraju mogućnost revizijskog postupanja.

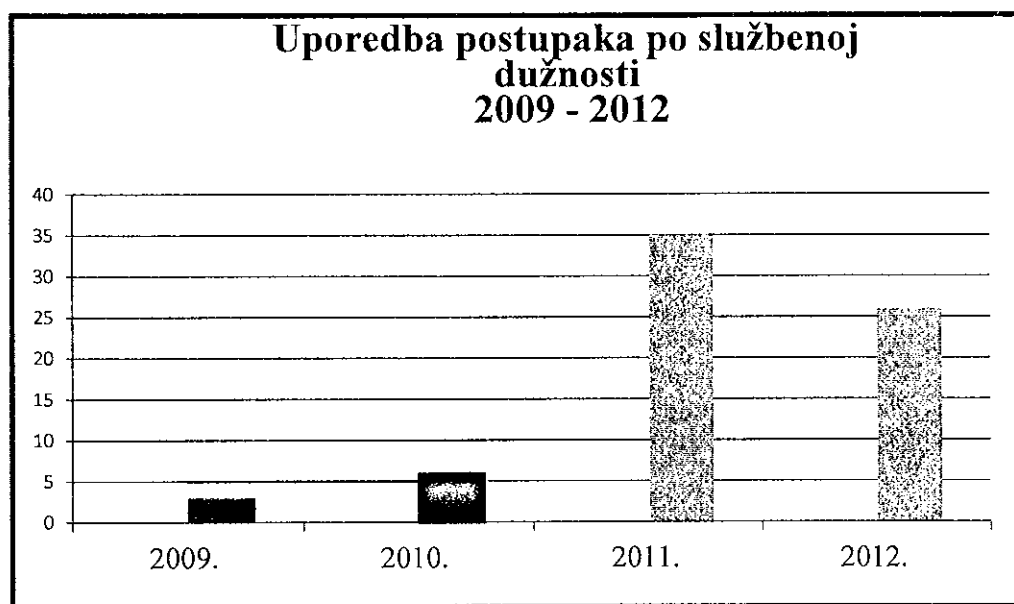
Obaveza svih kontrolora je da osiguraju dovoljan stepen zaštite ličnih podataka čija se obrada vrši, da preduzmu sve tehničke i organizacione mjere protiv neovlaštenog ili slučajnog pristupa

¹ Publikacija Vijeća Evrope: Izvodi iz sudske prakse – Evropski sud za ljudska prava; *Gilles Dutertre*

ličnim podacima, mijenjanja, uništavanja ili gubitka podataka, neovlaštenog prenosa, drugih oblika nezakonite obrade podataka, kao i mjere protiv zloupotrebe ličnih podataka.

4.6.3. Uporedni podaci 2009 – 2012

POSTUPCI PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI				
	2009.	2010.	2011.	2012.
<i>Ukupno postupaka po službenoj dužnosti</i>	3	6	35	26

4.7 Kažnjavanje – prekršajni nalog

Agencija je i u 2012. nastavila sa izdavanjem prekršajnih naloga što u znatnoj mjeri osiguravaju efikasnost Zakona. Tokom izvještajnog perioda izdato je devet prekršajnih naloga kako slijedi:

1. Dana 15.03.2012. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 500,00 KM rektoru Univerziteta u Sarajevu, kao odgovornoj osobi, zbog nezakonite objave liste dobitnika stipendija iz Fonda „Suada Dilberović“ na službenoj Internet stranici Univerziteta.
Prekršajni nalog nije realizovan jer je okrivljeni zatražio sudsko odlučivanje. Sud je nakon održanog pretresa potvrdio prekršajni nalog i obavezao okrivljenog na isplatu navedenog iznosa kao i sudskih troškova. Nije zatraženo prinudno izvršenje, jer još uvijek nije istekao rok za povrat u pređašnje stanje.
2. Dana 21.05.2012. izdat je prekršajni nalog, kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 1000,00 KM ministru Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine kao odgovornom licu Ministarstva, zbog obrade posebne kategorije ličnih podataka – otisaka prstiju.

Prekršajni nalog nije realizovan.

3. Dana 01.06.2012. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 1000,00 KM, ministru Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, kao odgovornom licu Ministarstva, zbog traženja uvjerenja o nekažnjavju u konkursnoj proceduri.
Prekršajni nalog je realizovan.
4. Dana 25.09. 2012. izdat je prekršajni nalog, kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 1100,00 KM ministru Ministarstva unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona, kao odgovornom licu Ministarstva, zbog traženja uvjerenja o nekažnjavanju, ljekarskog uvjerenja, kopije lične karte i kopije vozačke dozvole u konkursnoj proceduri.
Prekršajni nalog je realizovan.
5. Dana 25.09.2012. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 300,00 KM zaposlenici Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu zbog davanja medicinskih podataka studenta tog fakulteta novinaru dnevnih novina „Dnevni avaz“, koji je iste objavio.
Prekršajni nalog je realizovan.
6. Dana 16.10.2012. izdat je prekršajni nalog, kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 300,00 KM v.d. Sekretaru Bosnalijeka d.d. Sarajevo, kao zaposleniku društva, zbog traženja uvjerenja o nekažnjavanju od kandidata u konkursnoj proceduri.
Prekršajni nalog je realizovan.
7. Dana 17.10.2012. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 300,00 KM Ministru zdravstva, rada i socijalne politike Hercegovačko-neretvanskog kantona, kao odgovornoj osobi ministarstva, zbog traženja uvjerenja o nekažnjavanju od kandidata u konkursnoj proceduri.
Prekršajni nalog je realizovan.
8. Dana 29.10.2012. izdat je prekršajni nalog, kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 1000,00 KM direktoru Međunarodne srednje škole – International High School Sarajevo, kao odgovornoj osobi škole, zbog obrade bimetrijskih podataka – otisaka prstiju učenika i nastavnika škole.
Prekršajni nalog je realizovan.
9. Dana 29.10.2012. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 300,00 KM bivšem predsjedniku Upravnog odbora Zajednice etažnih vlasnika zgrade „Uglovnica“ u Zvorniku, zbog objave spiskova stanara dužnika na oglasnoj ploči.
Prekršajni nalog je realizovan.
10. Deseti prekršajni nalog izdat je krajem 2011., ali je okončan u 2012. donošenjem sudske odluke kojim se ministar Federalnog ministarstva pravde proglašava odgovornim za nezakonito traženje uvjerenja o nekažnjavanju u konkursnoj proceduri i izriče mu se ukor i obaveza plaćanja sudskih troškova, umjesto novčane kazne u iznosu od 1000,00 KM izrečene po prekršajnom nalogu.

Po osnovu izdatih i realizovanih prekršajnih naloga na jedinstveni račun trezora BiH uplaćeno je 4.540,00 KM. Iz broja izdatih prekršajnih naloga, koji je relativno mali, ni u kom se slučaju ne može izvesti zaključak da je zaštita ličnih podataka u Bosni i Hercegovini dobra.

Izdavanje prekršajnih naloga, kao jedno od ovlaštenja Agencije je efikasno sredstvo u implementaciji Zakona. Naime, Zakon sa kaznenim odredbama, koji daje mogućnost pored podnošenja Zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i izdavanje prekršajnih naloga, pojačava njegovu primjenu sa aspekta neposredne represivne mjere. BiH je pored R Slovenije jedna od država u ovom dijelu Evrope koja ima ovlaštenje neposrednog kažnjavanja. Ova aktivnost je vrlo važna ukoliko tome dodamo činjenicu da su prekršajni nalozi izdavani i ministrima kao odgovornim osobama u javnim tijelima te da su kazne uplaćene bez posezanja za žalbama Sudu govori o pravilno provedenim postupcima i na adekvatan način prikupljenim dokazima. Radi se o zahtjevnom postupku dokumentovanja povrede zakona koju eventualno svaki sud treba da prihvati. Naime, upravo ove činjenice dokazuju dosljednost Agencije i njeno opredjeljenje da se krajnje profesionalno i stručno odnosi prema slučajevima kršenja Zakona. Ovo je primjer kako se na neposredan i pragmatičan način treba baviti zaštitom ljudskih prava u odnosu na samo deklarativno pozivanje da se ljudska prava trebaju poštovati.

4.8. Upravni sporovi

Kao što smo već naveli, rješenja Agencije su konačna i mogu biti samo predmet ocjene Suda BiH.

U izvještajnom periodu okončana su tri upravna spora pokrenuta protiv konačnih rješenja Agencije.

Presudama Upravnog odjeljenja Suda BiH odbijene su tužbe nosioca ličnih podataka iz Doboj Istoka i LRC „Inžinjerina“ iz Sarajeva. Naime, nosilac ličnih podataka podnio je prigovor zbog pribavljanja njegovih podataka iz kaznene evidencije od strane JU MSŠ Doboj Istok, u svrhu provođenja konkursne procedure za prijem nastavnika, a koji je odbijen rješenjem Agencije. Nosilac ličnih podataka je pokrenuo upravni spor pred Sudom BiH koji je predmetnu tužbu odbio, a potvrdio rješenje Agencije.

Kontrolor podataka LRC „Inžinjerina“ vršio je obradu podataka fizičkih i pravnih lica o kreditnim i nekreditnim zaduženjima bez saglasnosti, te im je rješenjem Agencije naloženo da prekinu sa takvom obradom i da tako prikupljene podatke unište. LRC je pokrenuo upravni spor u kojem je Sud BiH donio presudu kojom se tužba odbija a rješenje Agencije potvrđuje.

4.8.1. Objavljivanje imovinskih kartona

Ovdje bi izdvojili upravni spor koji je Agencija vodila sa Centralnom izbornom komisijom BiH, a u vezi sa objavljivanjem skeniranih imovinskih kartona kandidata i izabranih zvaničnika. U 2011. prvostepenom presudom suda BiH dato je za pravo CIK-u BiH da može objavljivati skenirane imovinske kartone na službenoj web stranici. Presudom Apelacionog odjeljenja Suda BiH uvažen je zahtjev za preispitivanje sudske odluke Vijeća za upravne sporove Suda BiH podnesen od strane Agencije, potvrđeno je rješenje Agencije i odbijena je tužba kontrolora Centralne izborne komisije BiH.

Prema stanovištu Apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, dostupnost javnosti imovinskih kartona u smislu odredbe člana 15.9. Izbornog zakona BiH, ne podrazumijeva objavljivanje ličnih podataka tako što će se skenirati imovinski kartoni i kao takvi postaviti na službenu web stranicu, nego uspostavljanje sistema i stvaranje uslova da se svakoj zainteresovanoj osobi omogući pristup informacijama u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u BiH.

Isto tako, Apelaciono vijeće nije prihvatilo stav presude Vijeća za upravne sporove Suda BiH, da se objavljivanje skeniranih izjava o imovnom stanju kandidata izabranih zvaničnika vrši u

cilju borbe protiv korupcije, odnosno, smanjenja nivoa korupcije, izradom strateškog okvira i zajedničkih standarda, koji će se koristiti u BiH, radi jačanja povjerenja u institucije vlasti na svim nivoima. Ovo iz razloga jer pobrojani ciljevi nisu predviđeni Izbornim zakonom BiH. Prema mišljenju Apelacionog vijeća, neophodno je da postupanje CIK-a BiH i u javnom interesu zadrži izbalansiran pristup, razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i zakonskih ciljeva, a ne bilo kojih ciljeva od strane kontrolora. Isto tako, iznesen je stav, da se za objavljivanje svake tražene informacije, i kada je u pitanju javni interes, mora uzeti u obzir omjer koristi i štete koja može nastati njihovim objavljivanjem.

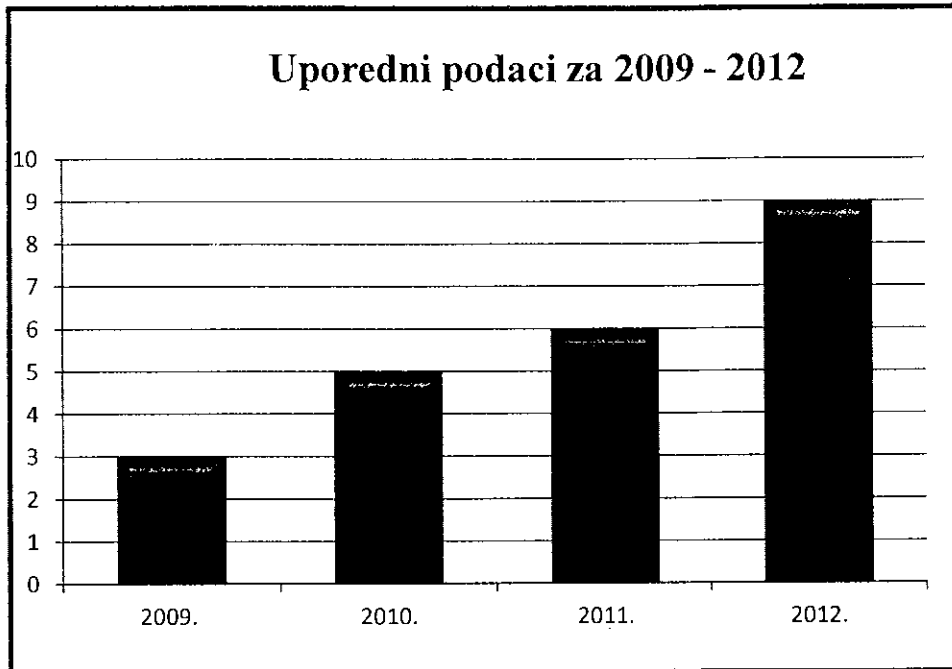
„Ako bi se samo cijenila korist ne bi se vidjelo da šteta može proisteći kako licima čiji se lični podaci objavljuju, tako i članovima njihovog porodičnog domaćinstva zbog davanja povoda za razne vrste zloupotreba i kažnjivih djela kao što su pljačke razbojništva ucjene i sl.“ Iznesen je i stav Apelacionog vijeća „Na prvi pogled je vidljivo da je tužilac CIK-a BiH u svojim postupcima koji su bili predmet inspeksijskog nadzora i koji prvostepeni sud nije potvrdio nego je poništio u prvostepenoj presudi, po mišljenju ovog vijeća u pogledu svrsishodnosti, zakonitosti i pravilnosti odstupio od navedenih odredaba Zakona o zaštiti ličnih podataka koji je *sedes materiae* za obradu i zaštitu ličnih podataka. Umjesto toga, vijeće za upravne sporove ovog suda je pribjeglo pozivu na transparentnost, borbu protiv korupcije, jačanju povjerenja u institucije vlasti i sl., što posmatrano pojedinačno ili objedinjeno nisu ciljevi (svrhe) pomenutog zakona i njegovih načela. Tužilac, CIK BiH je na osnovu ovlaštenja iz Izborog zakona BiH donijela provedbeni akt, Uputstvo o izgledu i načinu popunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju („Sl.gl. BiH“, broj 37/10) u kojem je u odredbi člana 10. stav 3. propisala da se obrasci koji sadrže izjave o ukupnom imovinskom stanju kandidata i izabраних članova organa vlasti skeniraju i postavljaju na web stranicu Centralne izborne komisije BiH. Ovakvim propisivanjem, prema mišljenju apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, nije postignuta svrha donošenja podzakonskog akta, nego je upravo stvoren problem radi kojeg se i vodi ovaj upravni spor.“

4.8.2. Upravni sporovi koji nisu okončani

U toku je šest (6) upravnih sporova koja se vode pred Sudom BiH protiv konačnih rješenja Agencije pokrenutih od strane Federalnog ministarstva pravde, Ministarstva za boračka pitanja KS, Agencije za državnu službu FBiH, Općine Maglaj, Ministarstva sigurnosti BiH i jednog fizičkog lica (V.B.A.).

4.8.3. Usporedni podaci za 2009 – 2012

UPRAVNI SPOROVI				
	2009.	2010.	2011.	2012.
<i>Ukupno upravnih sporova</i>	3	5	6	9
<i>Upravni spor pokrenut od kontrolora</i>	2	3	1	7
<i>Upravni spor pokrenut od fizičkog lica</i>	1	1	0	1
<i>Upravni spor pokrenut od zainteresovanog lica</i>	0	1	0	0

4.9. Mišljenja

Jedna od obaveza Agencije je da daje savjete i mišljenja u vezi sa zaštitom ličnih podataka.

4.9.1. Stručna mišljenja Agencije

Agencija je u 2012. dala stotinu osamdeset jedno (181) mišljenje od čega: javnim organima pedeset šest (56) stručnih mišljenja, pravnim licima četrdeset jedno (41) i fizičkim licima osamdeset četiri (84). Uz navedeno, data su još 3 mišljenja na nacrtu Zakona.

Najveći broj mišljenja, Agencija je dala u vezi sa sljedećim pitanjima obrade ličnih podataka:

- pojam ličnog podatka,
- pravni osnov za obradu ličnih podataka,
- davanje ličnih podataka trećoj strani i prenos ličnih podataka u inostranstvo,
- davanje podataka zaposlenika u javnim organima o primanjima koja nemaju karakter plate/naknadama,
- obrada jedinstvenog matičnog broja,
- obrada ličnih podataka iz kaznene evidencije i izdavanja uvjerenja o nekažnjavanju, uvjerenja da se ne vodi krivični postupak i i uvjerenja o nekažnjavnju za privredni prestup.
- korišćenje kopije ličnih dokumenata u različitim postupcima (lične karte, pasoša i prijave prebivališta/boravišta),
- obrada biometrijskih podataka kao posebne kategorije ličnih podataka,
- objavljivanje ličnih podataka na službenim veb stranicama,
- kreiranje lažnih profila na Facebook-u-
- objavljivanje ličnih podataka korisnika komunalnih usluga i suvlasnika stambene zgrade na oglasnim pločama,
- obrada ličnih podataka u novinarske svrhe,

– davanje podataka umrlih osoba i dr.

Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, Federalnoj direkciji za civilnu avijaciju, Agenciji za javne nabavke BiH, Ministarstvu finansija Zeničko-dobojskog kantona, te Sindikalnoj organizaciji kantonalnih organa državne službe Kantona Sarajevo, data su mišljenja u pogledu rješavanja zahtjeva za pristup informacijama u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, a tiču se naknada za odvojeni život i drugih naknada koje nemaju karakter plate zaposlenih u javnim organima i delegata/poslanika.

Mišljenje Agencije po ovom pitanju je da, dok poslanici/delegati, odnosno, državni službenici obavljaju povjerene im poslove i s tim u vezi primaju naknade za odvojeni život za troškove zakupa stana, posjete porodici i druge naknade, ne mogu uživati zaštitu na privatnost, odnosno zaštitu u pogledu obrade ličnih podataka u onoj mjeri u kojoj to Zakon pruža licima u nekim „običnim“ životnim situacijama. Činjenica da upravo po osnovu obavljanja ovih poslova isti primaju naknade iz budžeta, ukazuje na to da ne mogu uživati zaštitu na privatnost u onoj mjeri u kojoj to Zakon pruža licima koji ne obavljaju javne funkcije.

S toga je Agencija mišljenja da davanje podataka, npr. novinarima i dr., ne može ni na koji način prouzrokovati štetu privatnom životu poslanika, državnih službenika, dakle zaposlenih u javnom sektoru, ali koristi vrijednostima koje promovise Zakon o slobodi pristupa informacijama.

Na traženje Ombudsmana za potrošače BiH, dato je mišljenje po pitanju rada telekom operatera u BiH u segmentu naplate zaštite telefonskog broja ili isključivanja iz telefonskog imenika pretplatnika, s obzirom da Zakon o komunikacijama BiH ne sadrži odredbu o besplatnom pravu pretplatnika.

Ukazano je da je evropski standard zaštite prava na privatnost u ovoj oblasti, **Direktiva 2002/58 EK** (Direktiva o privatnosti i elektronskim komunikacijama) koja sadrži posebne odredbe o zaštiti podataka u sektoru elektornskih komunikacija. Direktivom je u članu 12. propisano: „Države članice osiguraće da se pretplatnicima pruži mogućnost određivanja hoće li njihovi lični podaci biti uključeni u javni telefonski imenik, te, ukoliko hoće, koji podaci, u onoj mjeri u kojoj su dotični podaci relevantni za svrhu telefonskog imenika, koju je odredio davalac istog, kao i mogućnost provjere, ispravke ili povlačenja takvih podataka. **„Neuključivanje u javni telefonski imenik pretplatnika, provjera, ispravka ili povlačenje ličnih podataka iz imenika treba da budu besplatni.“** Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 16. 6. 2008., BiH se obavezala da će, u roku od godinu dana od dana njegovog potpisivanja, svoje zakonodavstvo u oblasti telekomunikacija uskladiti sa zakonodavstvom EU.

Kako isto nije učinjeno do sada, mišljenja smo da nedostatak odredbe u Zakonu o komunikacijama o besplatnom pravu pretplatnika može biti nadomješten adekvatnim odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka kao općim propisom. Sadašnja odredba Zakona o komunikacijama treba biti tumačena tako da pretplatnici prije uvrštavanja u imenik moraju da budu upoznati da je imenik javan, te da imaju mogućnost da njihov broj ne bude uvršten u isti, a naknadno imaju pravo da njihov broj bude izbrisan iz imenika, i to besplatno. Na ovaj način treba se ispoštovati i pravo na privatnost pretplatnika u pogledu tajnosti broja, i isto će biti besplatno.

Što se tiče mišljenja datih po zahtjevima fizičkih lica u slučajevima kada su za iste kreirani lažni profili na Facebook-u, ističemo da smo ukazali na način kako da se lažni profili uklone. Pošto je Facebook kontrolor zbirki ličnih podataka čije sjedište nije na teritoriji BiH, Agencija kod istog nije mogla izvršiti kontrolu. Sjedište Facebook-a za centralnu i istočnu evropu je u Republici Irskoj i preporučeno je da se putem službene Internet stranice Facebook-a www.facebook.com

obrate njihovom administratoru i prijave lažni profil. Kako time nije isključena mogućnost kreiranja novog lažnog profila preporučeno je da se isto prijavi nadležnom policijskom tijelu, koje u saradnji sa Facebook administratorom može identifikovati IP adresu računara sa kojeg je kreiran lažni profil, a samim tim i vjerovatnog počinioca.

4.9.2. Mišljenja na nacрте zakona

Agenciji su dostavljeni na mišljenje:

- Nacrt Zakona o upravnom postupku BiH;
- Nacrt Zakon o parničnom postupku FBiH i RS;
- Sporazum između BiH i Kraljevine Španije o uzajamnom priznavanju i zamjeni vozačkih dozvola;
- Prijedlog ADU RS za izmjenu Zakona o državnim službenicima i Pravilnika o jedinstvenim pravilima i proceduri javne konkurencije za zapošljavanje i postavljenje državnih službenika.

4.9.2.1. Zakon o upravnom postupku BiH

Ministarstvu pravde BiH dato je mišljenje u vezi sa članom 1. Zakona o upravnom postupku BiH. U članu 1. prednacрта Zakona propisuje se „načelo pristupa informacijama i zaštita podataka“ izmjenom postojećeg člana 6. sa nazivom „načelo transparentnosti“. Predloženim rješenjem naglašava se posebnom normom da su organi uprave i institucije koje imaju javna ovlaštenja dužni da strankama omoguće pristup potrebnim podacima u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te da se u postupku moraju zaštititi lični i tajni podaci u skladu sa propisima o zaštiti ličnih podataka, odnosno tajnosti podataka.

S tim u vezi, Agencija je dala mišljenja, da je takva **norma suvišna, u koliziji** sa postojećim rješenjem u Zakonu o upravnom postupku i sa Zakonom o slobodi pristupa informacija i **nejasna**. Naime, predloženim rješenjem obuhvaćene su tri različite vrijednosti koje su, upravo zbog toga, regulisane pomoću tri posebna zakona i to Zakonom o slobodi pristupa informacijama, Zakonom o zaštiti ličnih podataka i Zakonom o zaštiti tajnih podataka. Sva tri zakona se pojavljuju kao opći propisi i oni se primjenjuju i obavezujući su za javne organe u njihovom postupanju, pa i u upravnim postupcima. **Shodno navedenom, za Agenciju je član 1. prednacрта Zakona neprihvatljiv, te je predložila da se briše važeći član 6. (načelo transparentnosti) Zakona o upravnom postupku.**

Posebno naglašavamo da je potrebno razlikovati pravo stranke u upravnom postupku od prava koja su svim pravnim i fizičkim licima propisana Zakonom o slobodi pristupa informacijama. Stranka ima pravni interes i, sasvim logično, više prava na pristup dokumentima bez ograničenja koja poznaje Zakon o slobodi pristupa informacijama gdje se cijeni javni interes. Po Zakonu o slobodi pristupa informacijama ne ispituju se razlozi za pristup dokumentima, jer se po istom zakonu, nikada ne cijeni konkretni pravni interes kao što je pravni interes stranke u upravnom postupku.

4.9.2.2. Zakon o parničnom postupku Federacije BiH

Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH dato je mišljenje na prijedlog izmjena i dopuna Zakona o parničnom postupku Federacije BiH i Republike Srpske. Mišljenje se odnosilo na propisivanje JMB-a kao obaveznog elementa sudskih podnesaka. Ukazano je da propisivanje JMB-a kao obavezujućeg elementa tužbe ili nekog drugog podneska u postupcima pred sudom,

nije neophodno ni proporcionalno svrsi lakše komunikacije učesnika u postupku pred nadležnim sudom, zbog čega nije dato pozitivno mišljenje na predložene izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku FBiH i RS. Istovremeno, moglo bi se raditi o neproporcionalnosti ili diskriminaciji imajući u vidu činjenicu da u parničnim postupcima mogu kao stranke učestvovati i lica koja nemaju JMB - strani državljani.

4.9.2.3. Sporazum između BiH i Kraljevine Španije o uzajamnom priznavanju i zamjeni vozačkih dozvola

Ministarstvu komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine Agencija je dala mišljenje na Nacrt Sporazuma između BiH i Kraljevine Španije o uzajamnom priznavanju i zamjeni vozačkih dozvola.

4.9.2.4. Prijedlog ADU RS za izmjenu Zakona o državnim službenicima i Pravilnika o jedinstvenim pravilima i proceduri javne konkurencije za zapošljavanje i postavljenje državnih službenika

Iako ADU RS nije dato stručno mišljenje, Prijedlog za izmjenu Zakona o državnim službenicima i Pravilnika o jedinstvenim pravilima i proceduri javne konkurencije za zapošljavanje i postavljenje državnih službenika, uvršten je u ovom dijelu, jer se istim predlaže izmjena navedenih propisa. Radi se o tome da je predloženo brisanje zakonske odredbe koja propisuje objavljivanje sastava konkursne komisije i spiska kandidata prijavljenih na konkurs koji ispunjavaju opće i posebne uslove konkursa na Internet stranici ADU RS.

4.9.2.5. Efekti stručnih mišljenja koje smo dali na zakone u 2011.

U ovom dijelu izvještaja neophodno je osvrnuti se na efekte stručnih mišljenja koje smo dali na zakone u 2011. Data su tri mišljenja na nacrt Zakona i to:

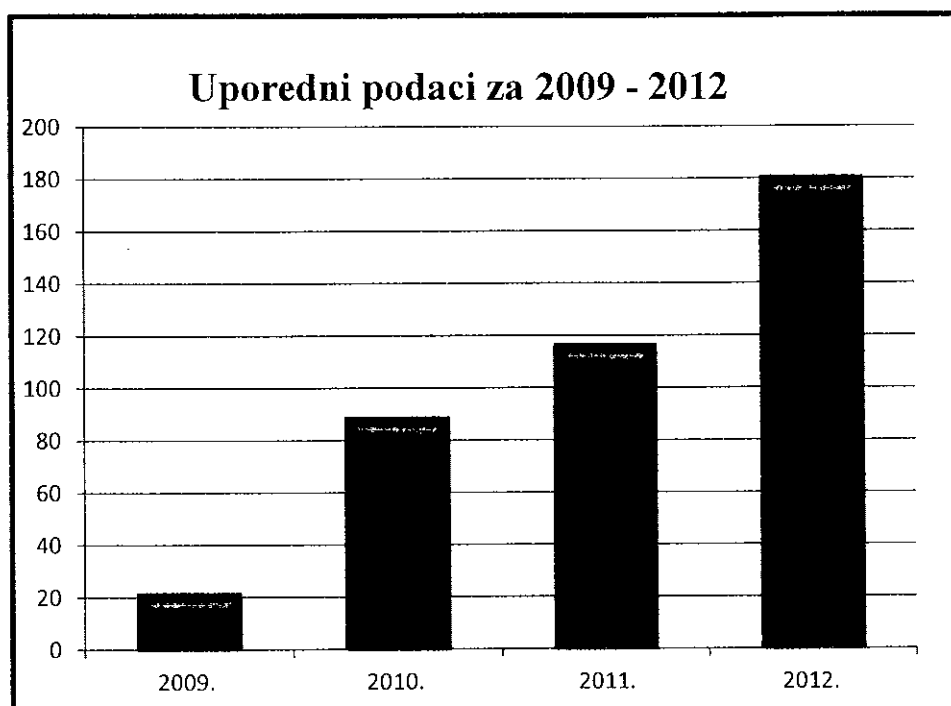
- Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu, čiji je predlagač Ministarstvo sigurnosti BiH;
- Nacrt Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima čiji je predlagač Ministarstvo pravde BiH;
- Prijedlog Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o državnoj službi u institucijama BiH, koji je dostavio Predstavnički dom PS BiH.

Usvojen je Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu bez uvrštavanja mišljenja Agencije. Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima je u postupku donošenja. U tekst Prijedloga ovog zakona nisu uvrštene primjedbe Agencije. Prijedloga Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o državnoj službi u institucijama BiH nije usvojen.

4.9.3. Uporedni podaci za 2009 – 2012

STRUČNA MIŠLJENJA				
	2009.	2010.	2011.	2012.
Ukupno stručnih mišljenja	22	89	117	181

<i>Javnim organima</i>	14	47	44	56
<i>Pravnim licima</i>	6	14	19	41
<i>Fizičkim licima</i>	2	28	51	84
<i>Mišljenje na Nacrt Zakona</i>	0	0	3	3

4.10. Pravo nosioca podataka na informaciju o obradi ličnih podataka

Jedno od prava nosioca podataka propisano članom 25. Zakona je da može podnijeti zahtjev kontroloru da dobije informacije u vezi sa obradom njegovih ličnih podataka. Ove informacije može dobiti jednom godišnje besplatno, a ukoliko podnosi više takvih zahtjeva u toku jedne godine informacije može dobiti uz odgovarajuću naknadu koja ne prelazi iznos troškova dostavljanja informacije. Nadalje, kontrolor ne može odbiti da pruži informaciju nosiocu podataka, osim u slučajevima kada je to Zakonom predviđeno, te mora navesti razloge odbijanja zahtjeva.

U skladu sa članom 28. stav (1) Zakona, kontrolor podataka nije dužan pružiti informaciju o obradi ličnih podataka niti omogućiti pristup ličnim podacima, ako bi se time mogla nanijeti značajna šteta legitimnim interesima sljedećih kategorija u Bosni i Hercegovini:

- a) državne sigurnosti;
- b) odbrane;
- c) javne sigurnosti;
- d) preventive, istrage, otkrivanja krivičnih djela i gonjenja izvršilaca, te povrede etičkih pravila profesije;

- e) važnim privrednim i finansijskim interesima, uključujući monetarna, budžetska i poreska pitanja;
- f) inspekcijskim i drugim kontrolnim dužnostima;
- g) zaštititi nosioca podataka ili prava i sloboda drugih.

(2) Ovakva ograničenja dozvoljena su samo u mjeri u kojoj su potrebna u jednom demokratskom društvu u jednu od navedenih svrha.

(3) Kontrolor podataka navede razlog zbog kojeg je odbijen zahtjev za dostavljanje informacije nosiocu podataka o obradi njegovih ličnih podataka.

U skladu sa članom 28. stav (4) Zakona propisano je da je kontrolor dužan podnijeti godišnji izvještaj o odbijenim zahtjevima nosilaca podataka. Imajući u vidu da kontrolori ne izvršavaju ovu zakonsku obavezu, Agencija je državnim organima svih nivoa vlasti, komercijalnim bankama, telekom operaterima i kontrolorima iz oblasti elektro-energetske djelatnosti, uputila poziv da dostave izvještaje o tome da li su imali odbijenih zahtjeva nosilaca podataka.

Povratno smo dobili izvještaje od 56 organa vlasti svih nivoa, dva izvještaja telekom operatera, dva izvještaja elektroprivrede, 16 izvještaja komercijalnih banaka, 48 izvještaja domova zdravlja i bolnica, tri izvještaja entitetskih ministarstava zdravlja, pet izvještaja kantonalnih zavoda za javno zdravstvo i jedan izvještaj mikrokreditne organizacije.

Značaj dostavljanja godišnjih izvještaja o odbijenim zahtjevima nosilaca ličnih podataka je u tome da se sagleda koliko kontrolori poštuju prava nosilaca podataka na informacije o tome koje podatke isti kontrolor o njemu posjeduje, s kim ih je, eventualno, razmijenio, koliko dugo ima obavezu čuvati ih i sl., te koliko sami nosioci podataka znaju da imaju pravo na te informacije.

Iz dostavljenih izvještaja se da zaključiti da su samo četiri zdravstvene ustanove u BiH odbile zahtjev nosioca ličnih podataka, što istovremeno ne znači da kontrolori poštuju pravo nosioca podataka na pristup informacijama koje o njemu vode.

4.11. Glavni registar

Glavni registar predstavlja elektronsku evidenciju osnovnih podataka o zbirkama koje vode kontrolori i ima za cilj da nosioce podataka informiše koje lične podatke kontrolori mogu prikupljati i na drugi način obrađivati. Ove informacije Agencija objedinjuje i objavljuje i tako nastaje Glavni registar.

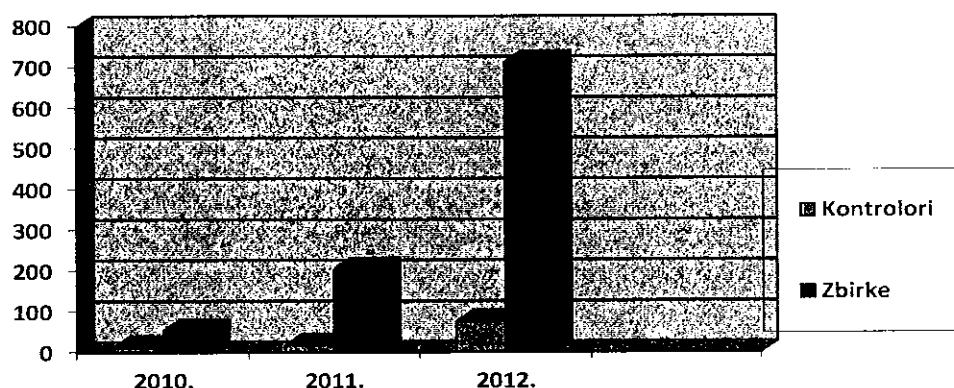
Ujedno, Glavni registar pruža mogućnost Agenciji za sagledavanje i analizu koje vrste podataka su sadržane u zbirkama ličnih podataka kontrolora u određenoj oblasti.

Registracija kontrolora je obaveza kontrolora da prije uspostavljanja zbirke ličnih podataka dostave Agenciji obavještenje o namjeravanom uspostavljanju zbirke ličnih podataka sa informacijama o zbirci ličnih podataka propisanim u članom 13. Zakona. Način ispunjavanja ove obaveze propisan je Pravilnikom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama ličnih podataka.

U 2012. ukupno 83 kontrolora dostavila su Agenciji evidencije o zbirkama ličnih podataka. Od tog broja za 76 kontrolora je završena potrebna provjera i isti su upisani u Glavni registar, a za 7 kontrolora postupak provjere dostavljenih podataka i unosa u Glavni registar još nije završen.

U sljedećoj tabeli je prikazan broj kontrolora i zbirki upisanih u Glavni registar za svaku godinu posebno, a isto je predstavljeno i grafički.

Godina	Kontrolori	Zbirke ličnih podataka
2010.	14	55
2011.	19	205
2012.	76	713
Ukupno:	109	973

Od osnivanja do kraja 2012. u Glavni registar je upisano 109 kontrolora i 973 zbirke ličnih podataka.

U toku 2012. upućen je poziv određenim kontrolorima, koji obrađuju veliki broj ličnih podataka, da prijave evidencije o zbirkama ličnih podataka koje vode. Kontrolorima je ostavljen rok od 30 dana od dana prijema poziva da izvrše Zakonom propisanu obavezu, uz upozorenje da će, ukoliko ne postupe po pozivu, biti primijenjene kaznene odredbe.

Ukupno je pozvano 68 kontrolora, a od toga 62 iz privatnog sektora: osiguravajuće kuće, banke, hoteli i 6 kontrolora iz javnog sektora iz oblasti elektro-energetske djelatnosti i telekom operateri.

Proces registracije završen je za 42 kontrolora i isti su registrovani u Glavnom registru, i to njih 37 iz privatnog i 5 iz javnog sektora.

U 2012. u funkciju je puštena nova verzija Glavnog registra. Prethodna verzija Glavnog registra funkcionisala je tako da su kontrolori dostavljali evidencije o zbirkama ličnih podataka Agenciji, koja je iste unosila u Glavni registar. Broj kontrolora koji dostavljaju evidencije o zbirkama ličnih podataka se konstantno povećava, a samim tim se povećava i broj evidencija čije podatke treba unijeti u Glavni registar. Novi Glavni registar je pušten u funkciju 17.12.2012., a između ostalog omogućavaće kontrolorima da samostalno unose podatke o zbirkama ličnih podataka.

Početna

Pomoć

Pretraga

Pretraživanje zbirke možete vršiti na ovom ekranu. U polje pojam unesite dio naziva kontrolora odnosno naziva zbirke.

Pojam:

Traži

Poništi

	Naziv zbirke	Datum uspostave	Kontrolor
Prikaži	Njega i ishrana djece BIH	01.01.2010	" CARE DIRECT " d.o.o. Sarajevo
Prikaži	Evidencija o zaposlenima	10.02.2005	"GlaxoSmithKline" d.o.o. Sarajevo
Prikaži	NACIONALNI PROGRAM ZA PODRŠKU IMUNIZACIJE I EDUKACIJE ZA BEBE " Otkrij moj svijet "	01.01.2011	"Grey Worldwide" d.o.o. Sarajevo
Prikaži	SCN baza ličnih podataka autora i IPI baza	28.01.2005	"Sine Qua Non" d.o.o. Društvo za pružanje Intel.usluga, za zastupanje i zaštitu autorskih prava Sarajevo
Prikaži	Web informacijski sistem za elektronska obavještenja u konkursnim procedurama Agencije za državnu službu BiH- sistem MojKonkurs (u daljem tekstu MojKonkurs)	01.06.2011	Agencija za državnu službu BiH
Prikaži	Evidencija o obračunu i isplataima plata	01.06.2004	Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine
Prikaži	Evidencija o podnijetim zahtjevima za potvrđivanje perioda osiguranja u skladu sa međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju u dijelu nezaposlenosti	01.01.2005	Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine
Prikaži	Evidencija o podnijetim zahtjevima za zapošljavanje u inostranstvu	01.01.2005	Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine
Prikaži	Evidencija o zaposlenima	01.06.2004	Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine

4.12. Informacioni sistem

Za potrebe funkcionisanja lokalne računarske mreže nabavljene su licence za antivirusni softver i isti je instaliran na sve računare, a osim toga za potrebe funkcionisanja virtuelizacije instalirane su licence za „Citrix Hen“ na svim serverima Agencije. U toku 2012. nije bilo nabavke novog hardvera.

Interna baza je puštena u funkciju 01.03.2012. Interna baza podataka sadrži module: Inspekcija, Prigovori i Mišljenja. Ovi moduli su razvijeni sa ciljem da službenicima koji rade na ovim poslovima omoguće brži i jednostavniji način dolaska do potrebnih informacija. Svi službenici su dužni da u Internu bazu unesu podatke o poslovima koji su vezani za inspekcije, prigovore i mišljenja. Upisivanjem ovih podataka u bazu isti postaju dostupni i drugim službenicima koji imaju pravo pristupa.

Osim toga, moguće je izvršiti statističke preglede kao što su: zbirni pregled po službenicima i datumu, te npr. pregledi po: predmetu inspekcije, vrsti nadzora, predmetu prigovora, podnosiocu prigovora, pokrenutom upravnom sporu, predmetu mišljenja i slično.

U Internu bazu su do sada upisani podaci za 136 inspekcija, 295 mišljenja i 142 prigovora. Interna baza se nalazi u lokalnoj računarskoj mreži i instalirana je na serveru koji se nalazi u prostorijama Agencije. Pristup internoj bazi se ostvaruje upisivanjem korisničkog imena i šifre, a prava pristupa su definisana posebnim aktom.

4.13. Javnost rada i saradnja sa medijima

Širenje znanja o zaštiti ličnih podataka u okviru komunikacije sa javnošću jedan je od osnovnih instrumenata koji omogućuju efikasnost rada svakog nadzornog tijela koje se bavi zaštitom ličnih podataka. Agenciji predstavlja problem nepopunjenosti radnih mjesta u Odsjeku za odnose s javnošću, zbog stalne potrebe promocije zaštite ličnih podataka u BiH kroz različite vidove saradnje sa medijima, da bismo im pružili potrebne informacije o radu Agencije u cilju kontinuiranog jačanja svijesti javnosti o zaštiti ličnih podataka i privatnosti putem saopćenja, putem web stranice Agencije, informativnih materijala, press konferencija, te drugih različitih vidova promocije.

Agencija je 28. januara 2012. obilježila evropski Dan zaštite podataka kroz organizaciju pres konferencije 26.01.2012. i organizaciju „Dana otvorenih vrata“ 27.01.2012. Na konferenciji je prezentovan Godišnji izvještaj o radu Agencije za 2011.

Na „Danu otvorenih vrata“ 27.01.2012. pozvani su građani i predstavnici privatnog i javnog sektora, odnosno svi zainteresovani, da posjete Agenciju i da se bolje upoznaju sa radom i nadležnostima Agencije, te da se informišu o pravima nosilaca podataka i zaštiti privatnosti.

Takođe, povodom evropskog Dana zaštite podataka, s ciljem jačanja svijesti građana o zaštiti ličnih podataka, izvršena je i distribucija 6400 letaka Agencije u još 44 preostale općine u Bosni i Hercegovini.

U vezi sa obilježavanjem predstojećeg evropskog Dana zaštite podataka 28.01.2013. proveden je Konkurs za najbolji literarni rad učenika srednjih škola u Bosni i Hercegovini na teme zaštite ličnih podataka. Takođe, istim povodom za „Dan otvorenih vrata“ organizovan je dolazak studenata određenih fakulteta.

Sačinjena su pismena saopćenja u kojima je javnost upoznata sa radom Agencije i stavovima o pojedinim pitanjima, kao i izjave date u pisanim i elektronskim medijima, te pismeni odgovori na upite novinara. U toku godine, objavljeno je deset saopćenja za javnost. Monitoringom medija evidentirano je 108 članaka vezanih za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

Za stručni časopis ZIPS čiji je izdavač „Privredna štampa“ d.o.o.Sarajevo, za rubriku *Pitanja i odgovori*, sačinjena su tri odgovora na pitanja:

1. Da li javna preduzeća smiju predstavnicima etažnih vlasnika-stanara predavati spisak dužnika te stambene zajednice, te da li ih mogu postaviti na oglasnu ploču?
2. Da li uključivanje u javni telefonski imenik, provjera, ispravak ili povlačenje ličnih podataka iz imenika treba da budu besplatni?
3. Da li poslodavac može u Općim uslovima za prijem u radni odnos državnih službenika, između ostalog, tražiti i uvjerenje da se ne vodi krivični postupak, jer je takva pravna norma predviđena Zakonom o državnim službenicima i namještenicima u organima državne službe Unsko-sanskog kantona?

Osim toga predstavnici Agencije su devetnaest (19) puta učestvovali u emisijama, dali izjave ili pismene odgovore u vezi sa zaštitom ličnih podataka.

Web redakcija Agencije uspostavljena je Odlukom o formiranju Web redakcije 2011. U toku ove godine ostvaren je napredak u vidu dodavanja novih linkova, i to link „Upravni sporovi“ i link „Aktuelnosti“ koji predstavlja novosti iz polja zaštite ličnih podataka u Evropi i svijetu. Pored novih linkova uspostavljen je i Help desk čiji su kontakt telefoni postavljeni na Web stranicu Agencije. Takođe, pokrenute su aktivnosti vezane za redizajn Web stranice koji se

odnosi na generalni izgled stranice, njene boje, pozadinske slike, sadržaj, nove linkove i olakšan način kontaktiranja Agencije.

Na Web stranici Agencije, na tri službena jezika u BiH i engleskom jeziku, objavljeno je: četiri mišljenja, tri rješenja, deset saopćenja za javnost, tri međunarodna propisa, Izvještaj o zaštiti ličnih podataka za 2011., kompletan jedan upravni spor, trinaest tekstova vezanih za aktuelnosti u polju zaštite ličnih podataka; dva teksta u vezi sa aktivnostima Agencije. Osim toga objavljena je jedna evropska konvencija, kao i četiri preporuke koje se odnose na obradu i zaštitu ličnih podataka.

U protekloj godini zabilježene su 71 574 posjete Web stranici Agencije.

Osnova svrha uspostavljanja Help deska je da fizička lica i zainteresovani pravni subjekti mogu putem kontakt telefona postaviti konkretna pitanja iz oblasti zaštite ličnih podataka. Informacija o uspostavi je objavljena na službenoj Internet stranici. Putem kontakt telefona zaprimljeno je dvije stotine devetnaest (219) upita od strane fizičkih i pravnih lica i svima je dat pravni savjet.

4.14. Međunarodna saradnja

Agencija je po prirodi svog posla, upućena je na međunarodnu saradnju. Jedna od mnogobrojnih zadataka i obaveza Agencije odnosi se na učestvovanje na različitim radionicama, obukama, seminarima, naročito međunarodnim konferencijama i radnim skupovima u svojstvu aktivnog člana ili posmatrača. Redovnim i aktivnim prisustvom Agencije na međunarodnoj sceni doprinosi se kontinuiranom razvoju, pronalaženju najboljih rješenja, te usklađivanjem zakonodavstva Bosne i Hercegovine u području zaštite ličnih podataka s najvišim evropskim normama i standardima.

Agencija je ostvarila konkretnu saradnju sa relevantnim međunarodnim organizacijama i organima, kao i sa organima iz regiona. Takođe, u 2012., Bosna i Hercegovina postala je punopravna članica u dvaju, izuzetno važnih, stalnih evropskih konferencija.

Prva je Proljetna konferencija evropskih tijela za zaštitu podataka, koja je najveća stalna konferencija evropskih tijela za zaštitu podataka, koja se održava na godišnjem nivou od 1991. Druga je međunarodni forum saradnje CEEDPA - Konferencije organa za zaštitu ličnih podataka zemalja Centralne i Istočne Evrope, foruma koji omogućava organima za zaštitu podataka zemalja Centralne i Istočne Evrope neophodnu razmjenu svojih jedinstvenih iskustava u polju zaštite podataka.

U organizaciji Državne komisije za zaštitu podataka Luksemburga u maju je održana Proljetna konferencija evropskih povjerenika za zaštitu ličnih podataka pod nazivom „Reforma EU zaštite podataka: ispunjavanje očekivanja“ u Revizorskom sudu u Luksembourgu. Konferencija objedinjuje povjerenike iz 38 zemalja kao i predstavnike Evropske komisije, Vijeća Evrope i OECD-a. Centralna tema Konferencije bila je aktuelna reforma evropskog zakonodavstva zaštite podataka predočena od strane Evropske komisije i njihove praktične implikacije na tijela za zaštitu podataka. Na ovogodišnjoj Proljećnoj konferenciji Bosna i Hercegovina je postala je punopravna članica Konferencije.

U organizaciji Državne službe za zaštitu ličnih podataka Ukrajine održana je 14. sjednica Povjerenika za zaštitu podataka CEEDPA u maju u Kijevu. Sjednici su pristvovali predstavnici Povjerenika za zaštitu podataka iz Poljske, Ukrajine, Češke, Srbije, Makedonije, Slovenije, Estonije, Crne Gore, Rusije, Mađarske, Moldavije, Bugarske i Albanije. Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH nije bila u mogućnosti da prisustvuje 14. sjednici CEEDPA-e, iako je

aplicirala za punopravnu članicu. Članovi CEEDPA-e usvojili su dvije deklaracije. Prema prvoj Deklaraciji o novim članovima grupe Povjerenika za zaštitu podataka Centralne i Istočne Evrope, Bosna i Hercegovina prihvaćena je kao punopravna članica. Prema drugoj Deklaraciji o potrebi reforme evropske zaštite podataka, Komisija CEEDPA-e svojom izjavom dala je podršku reformi evropske zaštite podataka.

Međunarodna konferencija o modernizaciji zakonodavstva u oblasti zaštite ličnih podataka u Evropskoj uniji u organizaciji Direkcije za zaštitu ličnih podataka Republike Makedonije, kojoj su prisustvovali predstavnici Agencije, održana je u maju u Skoplju.

24. Radionica upravljanja slučajevima u organizaciji Državnog tijela za zaštitu podataka i slobodu informacija Mađarske održana je u septembru u Budimpešti. Na Radionici je učestvovao 41 predstavnik iz 13 zemalja među kojima je bila i Bosna i Hercegovina. Glavna tema Radionice bila je u vezi sa revizijskom praksom zaštite podataka i izricanjem novčanih kazni.

Regionalna konferencija „Pristup informacijama i zaštita ličnih podataka” u organizaciji Agencije za zaštitu ličnih podataka Crne Gore, kojoj su prisustvovali predstavnici Agencije, održana je u oktobru u Budvi.

34. Međunarodna konferencija povjerenika za zaštitu ličnih podataka i privatnosti održana je u oktobru u Punta del Esteu u Urugvaju. Glavna tema Konferencije bila je profiliranje. Međunarodna konferencija povjerenika za zaštitu podataka i privatnosti okuplja predstavnike evropskih država i tijela za zaštitu podataka, ali i predstavnike Kanade, Latinske Amerike, Australije, Novog Zelanda, Hong Konga, Japana, Maroka i još nekih država Azijsko-pacifičkog regiona. Ove godine Bosna i Hercegovina aplicirala je za punopravnu članicu Međunarodne konferencije povjerenika za zaštitu ličnih podataka i privatnosti dostavljanjem Obrasca za akreditaciju i popratne dokumentacije koja podržava navedeno u Obrascu.

Direkcija za zaštitu ličnih podataka Republike Makedonije, uz podršku *TAIEX*-a i Opće uprave za proširenje organizovala je u decembru prvu Konferenciju tijela za zaštitu podataka balkanskih zemalja koja se održala u Skoplju. Cilj Konferencije bila je razmjena iskustava i mišljenja, te prilika da se ojačaju kapaciteti za izgradnju infrastrukture za širenje informacija za zaštitu prava na zaštitu ličnih podataka i prava na slobodan pristup javnim informacijama. Konferenciji su prisustvovali predstavnici Agencije za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

U organizaciji Agencije i *TAIEX* instrumenta podrške, u aprilu je u Sarajevu održana dvodnevna obuka na temu zaštite ličnih podataka u zdravstvenom sektoru. Obuka je organizovana za 17 državnih službenika iz AZLP u BiH, Ministarstva civilnih poslova BiH, Federalnog ministarstva za zdravstvo, Ministarstva za zdravlje i socijalnu zaštitu RS, Federalnog Zavoda za javno zdravstvo, Instituta za javno zdravstvo RS i Odjeljenja za zdravstvo Vlade Brčko distrikta BiH. Predavači na obuci dolazili su iz Irske, Slovenije, Portugala, Njemačke i Malte.

Ured *TAIEX* organizovao je trodnevni seminar na temu „Ombudsman i pristup javnim podacima“ koji je održan u septembru u Stokholmu, na kojem je učestvovao predstavnik Agencije.

Predstavnici Agencije održali su u februaru sastanak sa predstavnicom Facebook-a gđom Gabrielom Ceh, šeficom politike i planova Facebook-a u Centralnoj i Istočnoj Evropi, u cilju saradnje i jačanja svijesti javnosti u vezi sa Facebook-om i zaštitom ličnih podataka.

Zbog ograničenih finansijskih sredstava Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH nije mogla realizovati učešća svojih predstavnika na svim značajnim konferencijama na koje smo bili pozvani.

Na zahtjev stranih i domaćih organa i institucija, a u vezi sa zaštitom ličnih podataka u raznim kontekstima, prije svega prenosa ličnih podataka, dato je 15 mišljenja.

Takođe, u sklopu međunarodne saradnje izvršeno je sedam analiza međunarodnih propisa i dokumenata, kao što je Analiza prijedloga izmjena i dopuna Konvencije o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka dokument „Modernizacija Konvencije 108: novi prijedlozi“;

Ostvarena je saradnja i sa Direkcijom za evropske integracije BiH kao koordinirajućim tijelom za TAIEX instrument podrške, te u vezi sa dostavljanjem prevoda pravnih propisa BiH sa/na engleski jezik;

Da bi Agencija na adekvatan način mogla izvršavati obaveze na međunarodnom planu neophodno je, u proritetu, izvršiti nova zapošljavanja na pozicijama koje se bave međunarodnom saradnjom.

4.15. Saradnja sa javnim organima

Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH nadgleda provođenje Zakona, a isti izvršavaju kontrolori odnosno obrađivači, oni koji obrađuju lične podatke. Samim tim, bez dobre saradnje sa javnim organima zaštita ličnih podataka bila bi upitna. Agencija je saradnju sa javnim organima prepoznala i kao efikasnu mogućnost implementacije Zakona, te će u tom smislu uspostaviti saradnju sa mnogim javnim organima, a istu će razviti i unaprijediti.

Agencija je sa velikim brojem javnih organa uspostavila prvi kontakt i dogovorena je buduća saradnja, ali i u ovom, kao i u drugim segmentima u izvještajnom periodu, je bila ograničena postojećim kapacitetima, koji nisu bili dovoljni za veći obim saradnje.

4.16. Normativni dio

U izvještajnom periodu Agencija nije učestvovala u izradi zakona. Međutim u 2012. Agencija je u normativnom dijelu, osim onog koji se odnosi na davanje mišljenja kako je naprijed navedeno, uradila sljedeće:

Donesen je jedan pravilnik i to: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o poklonima i reprezentaciji u Agenciji br. 05-1-02-2-408-2/09 od 29.08.2012.

Donseno je 49 odluka od odluka o provedenim postupcima javnih nabavki, o formiranju Web redakcije i slično.

Donesena je jedna instrukcija i to: Instrukcija o vrsti i načinu vođenja evidencija br. 05-1-07-1-1001-1/12 od 26.12.2012.

Doneseno je 14 rješenja po raznim osnovama o imenovanju komisije za javne nabavke, o nepostojanju sigurnosnih smetnji za pristup tajnim podacima stepena povjerljivo i slično.

4.17. Budžet - javne nabavke - administracija

U skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2012. odobrena su sredstva iz Budžeta institucija BiH za potrebe rada Agencije za 2012. u visini od 1.068.000 KM. Ukupno odobrena sredstva se odnose na tekuće izdatke (bez kapitalnih izdataka). Treba imati u vidu činjenicu da je Agencija svoje poslovanje u prvih pet mjeseci obavljala u skladu sa Odlukama o privremenom finansiranju institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH koje je donijelo Vijeće ministara.

Prema podacima u izvještajnom periodu od **01.01.2012.** do **31.12.2012.** raspoloživo stanje sredstava Agencije po osnovu tekućih i kapitalnih izdataka, iznosi:

Red. br.	Vrsta rashoda	Ekonom. kod	Odobreno za period januar - decembar	Utrošeno za izvještajni period januar - decembar	Razlika-raspolož. sredstva	Procenat izvršenja %
	TEKUĆI IZDACI		1.068.000	1.011.265	56.735	94,68
1.	Bruto plate i naknade	6111	721.000	709.963	11.037	98,46
2.	Naknade troškova zaposlenih	6112	94.000	85.454	8.546	90,90
3.	Putni troškovi	6131	27.180	10.352	16.828	38,08
4.	Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	6132	22.700	21.012	1.688	92,56
5.	Izdaci za energiju i komunalne usluge	6133	0	0	0	0
6.	Nabavke materijala	6134	9.000	8.416	584	93,51
7.	Izdaci za usluge prevoza i goriva	6135	13.000	10.798	2.202	83,06
8.	Unajmljivanje imovine i opreme	6136	118.000	117.761	2.39	99,79
9.	Izdaci za tekuće održavanje	6137	15.000	12.659	2.341	84,39
10.	Izdaci za osiguranje i bankarske usluge	6138	3.000	2.448	552	81,60
11.	Ugovorene usluge	6139	45.120	32.402	12.718	71,81
	KAPITALNI IZDACI	8213	0	0	0	0
	UKUPNO		1.068.000	1.011.265	56.735	94,68

Sa 31.12.2012. utrošena sredstva Agencije iznose 1.010.598 KM. Procenat izvršenja budžeta za period 01.01.2012. do 31.12.2012. iznosi **94,68%**.

Aktivnosti vezane za računovodstveno-materijalne poslove koje se odnose na poslove budžeta izvršavane su na profesionalan način što je između ostalog podrazumijevalo dostavljanje Ministarstvu finansija i trezora: Dokument okvirnog budžeta (DOB) Agencije za period 2013. do 2015. po programima; Informacije o projektu; Novi zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2012.; Zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2013., Korigovani zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2013.; Finansijski izvještaj o izvršenju budžeta Agencije; sačinjena su tri Dinamička plana rashoda za 2012.; Zahtjev za prestrukturiranje rashoda budžeta za 2012., Plan i izmjene plana javnih nabavki Agencije za 2012.; Izvještaj o popisu imovine i obaveza Agencije za 2011. i sl.

Sve prispjele fakture su unesene u KUF. Izvršeno je njihovo evidentiranje u odgovarajuće obrazce broj 1, 2, 3 i 4 i dostavljene su Sektoru za trezorsko poslovanje na unos u ISFU sistem.

Obrađeno je 12 naloga za službeni put u inostranstvo, 51 nalog za službeni put u zemlji, proknjiženo 111 blagajničkih dnevnika, proknjiženo 34 naloga blagajne za uplatu, proknjiženo 229 naloga blagajne za isplatu, dostavljena tri zahtjeva za podizanje gotovine Ministarstvo finansija i trezora, izvršen polog sredstava u blagajnu i evidentiranje u blagajničkom dnevniku.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, Planom javnih nabavki i raspoloživim stanjem budžeta, Agencija je, poštujući zakonske procedure, kao i Odluke o privremenom finansiranju tokom 2012., pokrenula i provela niže navedene postupke nabavki. O svim nabavkama donesena je Odluka o nabavci, dostavljani su izvještaji prema Agenciji za javne nabavke BiH, kao i tražena mišljenja od Pravobranilaštva BiH.

U Agenciji se, cijeneći zanačaj kancelarijskog poslovanja, administrativni poslovi obavljaju u skladu sa važećim propisima. U izvještajnom periodu između ostalog je primljeno i formirano 1016 novih predmeta; protokolisano 3456 akata, upisano upisnik UP1 155 rješenja; upisano u UP2 20 rješenja; arhivirano 735 predmeta. Sačinjen popis arhivske građe i isti dostavljen Arhivu BiH u zakonskom roku.

4.18. Kadrovska pitanja

U skladu sa Pravilnikom u Agenciji je sistematizovano 45 radnih mjesta, a trenutna popunjenost je 24 što iznosi oko 50%. Trenutna popunjenost uslovljava rad Agencije imajući u vidu da je svakim danom sve više posla.

U okviru obavljanja poslova na regulisanju radno pravnog statusa zaposlenih urađen je veći broj rješenja, uvjerenja, i slično. Takođe redovno su provedene aktivnosti oko ocjenjivanja državnih službenika i zaposlenika.

Službenici Agencije prisustvovali su 31 obuci koje je organizovala Agencija za državnu službu kao što su: „Etika u javnom sektoru“, „Sukob interesa“, „Kodeks ponašanja državnih službenika“ i sl. i na 26 koje su organizovale druge institucije prije svega Direkcija za evropske integracije kao što je „Prevođenje pravnih propisa BiH na engleski jezik“ i sl.

Takođe, u organizaciji Agencije, putem *TAIEX* programa Evropske komisije održane su dvije obuke iz oblasti zaštite ličnih podataka, kako je to naprijed navedeno.

Službenici Agencije su učestvovali na sedam seminara, radionica i drugih događaja, kao što su: radionica „Priprema sveobuhvatnog materijala za slobodan pristup informacijama“; radionica „Učešće civilnog društva u demokratskom nadzoru nad obavještajno – sigurnosnom sektorom u BiH“; otvoreni forum na temu „Zakon o popisu stanovništva i zaštita ličnih podataka“ i sl.

Agencija je održala sedam obuka iz oblasti zaštite ličnih podataka za državne službenike institucija Bosne i Hercegovine, državne službenike Republike Srpske, državne službenike Federacije Bosne i Hercegovine i za predstavnike javnih organa Vlade Brčko.

Osim toga, Agencija je iz iste oblasti održala šest obuka za predstavnike određenih kontrolora ili sektora. Tema navedenih obuka i prezentacija bila je primjena Zakona o zaštiti ličnih podataka. Ukupan broj učesnika iz javnog sektora je 290, a učesnika iz privatnog sektora 72.

4.19. Kontrola rada Agencije od strane drugih institucija

Kancelarija za reviziju institucija BiH izvršila je završnu reviziju finansijskih izvještaja i usaglašenosti poslovanja sa odgovarajućim zakonima i propisima za 2011.

Prema mišljenju Kancelarije, finansijski izvještaji Agencije, po svim bitnim pitanjima, prikazuju fer i istinito stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2011. Finansijsko poslovanje Agencije u toku 2011. bilo je u svim materijalno značajnim aspektima u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

V. ZAKLJUČAK

Imajući u vidu naprijed navedeno, prije svega da nije realizovan nijedan od zaključaka usvojenih uz Izvještaj za 2011., ovaj put nećemo predlagati konkretne zaključke.

Međutim, bez obzira na sve manjkavosti i probleme ipak može se zaključiti da zaštita ličnih podataka u Bosni i Hercegovini ide uzlaznom putanjom. Taj zaključak proizlazi ako se uzmu u obzir, između ostalog, i statistički pokazatelji Agencije po svim segmentima rada.

Naravno, Agencija nije zadovoljna trenutnim stanjem, kako u formalnom tako ni u faktičkom smislu. Nedovoljne su samo formalne promjene kao što je donošenje zakona ili osnivanje institucija. Potrebna je stvarna promjena, promjena prakse, promjena svijesti i Agencija će profesionalno i hrabro raditi na povjerenj misiji kako bi se postigao što bolji napredak u zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

Uzimajući u obzir društvene i političke prilike kao i odnos prema ljudskim pravima uopšte kod nas, nećemo zvučati neskromno kada kažemo da pokazujemo dobre rezultate i da smo se nametnuli kao organ koji je dosljedan u zahtjevu za vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava gdje je i zaštita ličnih podataka, kao i u tome da se odluke i nalozi Agencije ispoštuju.

Broj: 01-37-6-416-1/13

Datum: 15.03.2013.

DIREKTOR

Petar Kovačević